

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 200 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašljova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 30.353.

Umik rumunske vojske z bolgarske meje v Dobrudži

Rumuni grade obrambno črto 60 km od bolgarske meje — Nova utrjena linija na stari meji, ki je veljala do druge balkanske vojne — V Londonu ne izključujejo nove samostojne ruske akcije v južnovzhodni Evropi

BUKAREŠTA, 9. jul. e. Tukajšnji inozemski novinarji javljajo, da je bila rumunska vojska deloma umaknjena z bolgarske meje v Dobrudži. Istočasno je začela rumunska vojska graditi novo obrambno črto 60 km od bolgarske meje. Pri tej naglici so zaposleni v velikem številu pionirski oddelki. Poleg vojaštva so bili k delu pritegnjeni tudi civilisti, ki so bili v to svrhu posebej mobilizirani. Nova utrjena črta teče po stari rumunsko-bolgarski meji, ki je veljala od l. 1878 do 1912 do druge balkanske vojne.

BUKAREŠTA, 9. jul. j. (A. R.) Veliko negotovost v rumunskem političnem življenju je povzročila iz zanesljivega vira izhajajoča informacija, da se je pojavil oddelek ruske vojske mornarice pred bolgarskim pristaniščem Varno v Črnem morju. Vlada bojazna, da bo morda Rusija že v kratkem stavila Rumuniji zahtevo po vrnitvi Dobrudže Bolgariji.

LONDON, 9. jul. e. Posebno pozornost vzbuja stališče Rusije. V Londonu ne izključujejo možnosti, da bo Rusija vzela kot povod objavo dokumentov nove nemške Beke knjige in pričela takoj zopet s samostojno akcijo v južnovzhodni Evropi. V tem primeru bi morala biti nemško-italijanska ofenziva proti angleškemu otočju vsekakor odložena.

Težave nove rumunske vlade

Prosvetni minister Sima in še trije člani vlade podali ostavko — Tisk v dobi prehoda na integralno nacionalistični režim v službi vlade — Odstranitev Židov iz novinstva

Bukarešta, 9. jul. e. V političnih krogih računajo z možnostjo nove vladne krize. Do sedaj so podali ostavko štirje člani vlade, ki pripadajo Železni gardi. Kralj Karol je sprejel samo ostavko prosvetnega ministra Sime, ostavke ostalih ministrov pa je odklonil. Za novega prosvetnega ministra je imenovan Usiceanu, ki je tudi član Železne garde.

Bukarešta, 9. julija s. (Reuter). Po odstopu treh članov vlade smatrajo, da je položaj režima v Rumuniji postal zelo težaven. Splošno pričakujejo, da bo sedaj Železna garda prevzela vso oblast, s čimer pa bo naloga kralja Karola še nadalje otežena.

Bukarešta, 9. julija j. (A. R.) Po informacijah iz rumunskih političnih krogov ni pričakovati, da bi imelo nesoglasje, ki se je pojavilo v vladi, za posledico odstop celotnega kabineta. V takem skrajnem primeru pa je najverjetneje, da bi bila nova vlada sestavljena iz samih članov Železne garde, ki jih dolže tudi za sedanja trenja, nastala v kabinetu Gigurtuia.

Bukarešta, 9. julija j. (Reuter). V poučenih političnih krogih sodijo, da so nastale v novi vladi napetosti verjetno zaradi tega, ker je ponovno postal zelo aktualen predmet madžarskih zahtev po Transilvaniji.

Bukarešta, 9. julija. AA. (Rador). Propagandni minister Nikofor Crainic je povabil ravnatelje listov na sejo, na kateri so razpravljali o problemu tiska. Propagandni minister je s tem v zvezi izjavil tole:

V novem redu, ki ga je uvedel kralj, imajo pravico obračati se in govoriti rumunskemu narodu samo pravi Rumuni. Nacionalno je v stvari izraz krvi in če tujec govori v našem jeziku, govori to samo v imenu svoje osebe. Dolge in boleste izkušnje nas učijo, da se tisk, ki so ga vodili in v katerem so pisali židje, nikoli ni znal uživati v ideale Rumunije. Demokratski režim, ki je prenehal, je vodil židovski tisk in posledice sedaj vsi vidimo. Režimu integralnega in totalitarnega nacionalizma rumun. vlade in stranke naroda mora služiti nacionalni tisk. Ostale narodnostne skupine bodo imele liste v svojih jezikih, toda pisanje mora biti v skladu z načeli in višjimi interesi države. Na osnovi tega obvešča vlada ravnatelje listov, da ne morejo biti niti voditelji niti uredniki rumunskih listov židje.

Glede cenzure je propagandni minister izjavil, da je potrebna samo kot orožje prehoda iz demokratskega liberalizma k totalitarnemu nacionalističnemu režimu. Cenzura bo prenehala, je dejal propagandni minister, takoj, ko se bo tisk iskreno prilagodil novemu režimu in novemu redu. Vlada bo dovolila vsako konstruktivno kritiko, toda pozornost bo pazila na to, da se ne bi pojavile pretrzanosti. Skrbela bo zato, da se bo našla najboljša rešitev za težke probleme.

V imenu ravnateljev listov je ministru odgovoril Jon Lugosianu, ravnatelj »Universala«, ki je izjavil, da ravnatelji listov soglašajo s stremiljenji propagandnega ministra.

Bolgarska politika

Sofija, 9. julija e. Ministrski predsednik Filov je v spremstvu finančnega ministra Božilova, poljedelskega ministra Bagriana

in ministra Vasiljeva na inspekcijskem potovanju po vzhodni Bolgariji. V Šumenu je imel ministrski predsednik kratek govor, v katerem je dejal, da bo Bolgarija s svojo zunanjo politiko miru in nevtralnosti na miren način ustvarila svoje ideale. Bolgarski narod ve, da mora ostati miren, discipliniran in poln zaupanja.

Vprašanje Dardanel

Carigrad, 9. jul. j. (A. R.). Ruski poslanik v Ankari je po konferenci z nemškim poslanikom v Papenom odpotoval preko Carigrada v Moskvo. V poučenih krogih zatrjujejo, da sta poslanika razpravljala o ruskih zahtevah do Turčije in prav posebej še o ruskih zahtevah po kontroli nad Dardanelami. Inozemski diplomati v Carigradu zatrjujejo, da Nemčija podpira Rusijo v njenih političnih ciljih, kolikor se nanašajo na turški teritorij.

Prvi obisk

poslanika Plotnikova

Beograd, 9. jul. e. Ruski poslanik Viktor Andrejevič Plotnikov je včeraj dopoldne prvič stopil v stik z našim zunanjim ministrstvom. Ob 11. je v spremstvu dr. Šišića obiskal šefa protokola ministrstva dr. Aco Bukovca. Ob 17. mu je dr. Bukovac vrnil obisk.

Nemci obtožujejo Lavala

London, 9. julija s. (Reuter). Nemški radio je sinoči napadel francoskega ministra Lavala in Chautempsa. Dejal je, da sta sokrivca, ki sta pognala Francijo v vojno in povzročila njen sedanji tragični položaj. Četudi se danes obrača Francija proti Angliji in če je to razpoloženje mišljeno iskreno, vendar s tem Francija ne more preprečiti svojega zloma.

Napadi na Gibraltar

Madrid, 9. jul. s. (DNB). Iz Tangerja poročajo, da so po letalskih napadih na Gibraltar v soboto in nedeljo vse angleške vojne ladje, razen ene, zapustile gibraltarsko luko.

Včeraj so se zopet pojavila letala nad Gibraltarjem. Če je prišlo do bombnega napada, še ni znano.

Tanger, 9. julija. AA. (Stefani). V teku včerajšnjega dneva so letala nepoznane državne pripadnosti ponovno letela nad Gibraltarjem ter metala bombe. Bombe so padle posebno na angleško eksadro, ki se je včeraj vrnila s križarjenja po Sredozemskem morju.

Avstralska obramba

Canberra, 9. jul. s. (Ass. Press). V sporu po radiu je izjavil ministrski predsednik Menzies, da zaposluje sedaj avstralska vojna industrija šestkrat več delavcev nego v svetovni vojni. V prvih mesecih vojne je Avstralija mobilizirala za službo izven domovine 25.000 moških več nego v istem času v svetovni vojni.

Ceravno Menzies ni navedel točnih števil, je znano, da je bilo v prvih desetih mesecih svetovne vojne mobiliziranih v Avstraliji 96.000 moških.

Poljska brigada v Palestini

Berlin, 9. julija. je. (DNB). Londonski radio javlja, da je vrhovni poveljnik angleških čet v Palestini general Wavel poslal poveljniku poljske brigade, ki je prekorajčila palestinsko mejo, obvestilo, v katerem pravi, da pozdravlja poljsko brigado kot dragoceno zaveznika, katerega moč pomeni pomemben porast sil moči v Palestini.

Kanadska opozicija v vladi

Ottawa, 9. jul. k. (Reuter). Vodja konservativne opozicije v Kanadi je sprejel vabilo ministrskega predsednika Kinga in je pristal, da vstopi v vojni odbor ministrskega sveta, ki mu bo odslej prisostvoval kot član.

Anamski cesar ubit?

Bangkok, 9. julija. AA. (Reuter). Listi poročajo, da je bil anamski cesar Brodat ubit v mestu Hve v vzhodnem delu Anama. Anamski cesar je bil star 17 let. Ta vest ugodno se ni potrdila.

Nova angleška akcija

proti francoskim vojnim ladjam

da se prepreči prehod francoske mornarice v nemške roke — Napadena je bila 35.000 tonska oklopnica »Richelieu« — Podrobnosti bo objavil ministrski predsednik Churchill

LONDON, 9. jul. s. (Reuter). Davi je je bilo objavljeno poročilo, ki pravi: Vojna mornarica je nadaljevala s svojo akcijo, ki ima namen, da bi važne edine francoske vojne mornarice ne prišle v sovražne roke. Včeraj zgodaj zjutraj je bila zato podvzeta akcija proti 35.000 tonski oklopnici »Richelieu«. Doslej je znano samo, da je bila ta akcija uspešna.

Oklopnica »Richelieu« je ena izmed štirih oklopnih svojega razreda. Splovljena je bila šele pred nekaj meseci. Oborožena je z 8 topovi po 15 palcev in 15 topovi po 6 palcev, kakor tudi s protiletalskimi topovi.

LONDON, 9. jul. s. (United Press). Včeraj so angleške vojne ladje pričele

z novo akcijo proti francoski vojni mornarici, in sicer je bila napadena 35.000 tonska nova oklopnica »Richelieu«. Rezultat bitke še ni znan in tudi o kraju ni bilo ničesar povedanega, mislijo pa, da bo podal o dogodkih poročilo v parlamentu ministrski predsednik Churchill.

Zadnja poročila so javljala, da je oklopnica »Richelieu« pred Casablanc.

NEW YORK 9. jul. AA. (Reuter). »New York Times« izvejo, da je angleška vlada uradno obvestila ameriško vlado, da ne bo blokirala otoka Martinique.

Ženeva, 9. julija. AA. (Stefani). Poročajo iz Vichyja, da je poveljnik oklop-

ne križarke »Strasbourg«, ki se je po bitki pri Oranu vrnil v Tunis, poročal, da so takoj, ko je njegova ladja zapustila sidrišče, začele padati točno na kraj, kjer je bila ladja zasidrana, grnate z angleških vojnih ladij. To dokazuje, da je bilo angleško bombardiranje pripravljeno do vseh podrobnosti za časa šesturnega ultimatum.

New York, 9. jul. (A. R.). Kakor poročajo New York Times iz Washingtona, se je doseglo med vladama Zedinjenih držav in Velike Britanije soglasje, da se bo s primernimi ukrepi preprečilo, da bi matrična letalska ladja »Bearn«, ki je zdaj še v ameriških vodah, ne padla v roke Nemčiji. »Bearn« je natovorila večje število v Ameriki zgrajenih letal, ki jih je svojočasno naročila francoska vlada in se pripravila, da odpluje v Francijo.

Demobilizacija francoskih kmetov in delavcev

Ženeva, 9. jul. AA. (Reuter). Iz Vichyja poročajo, da je francoska vlada sklenila 15. julija demobilizirati vse kmete in obrtnike, katerih obrt je v zvezi s poljedelskimi deli. Demobilizirana bo večina letnikov. Razen tega bodo demobilizirani delavci, ki so se bavili svoji čas s poljedelskim delom, ki so na bili od leta 1938. zaposleni v tovarnah.

Potopitev angleškega rušilca

London, 9. jul. s. (Reuter). Angleški rušilec »Wellwind«, čigar potopitev je javila sinoči admiraliteta, je 23. angleški rušilec, ki je bil doselej potopljen v teku vojne. Angleška mornarica ima sedaj še vedno 156 rušilcev, ne glede na one, ki so bili medtem dograjeni ali na priključeni angleški mornarici od drugih mornaric.

Curih, 9. julija. Beograd 10.—, London 16.50. New York 441.50, Milan 22.30, Madrid 40.—, Berlin, 176.75, Stockholm 104.80.

Angleški protest pri švedski vladi

Stockholm, 9. jul. s. (Reuter). Angleški poslanik je včeraj izročil švedski vladi oster protest v imenu svoje vlade, ker je dovolila vlada Nemčiji prevoz vojaštva in vojnega materiala skozi Švedsko na Norveško.

Angleška vlada opozarja v svoji protestni noti na dejstvo, da je v tem primeru postopala švedska vlada drugače nego tedaj, ko Angliji in Franciji ni hotela dovoliti prehoda vojske na Finsko za pomoč proti Rusiji.

Protiangleška kampanja v Španiji

Madrid, 9. julija. s. (DNB). Po vsej Španiji se opaža tako v javnosti kakor tudi v listih povečano nerazpoloženje proti Angliji. Po mestih so se pojavili nešteti lepaki, ki označujejo nove zahteve, ki naj bi jih postavila nacionalna Španija Angliji. Poleg zahtev po odstopu španskega ozemlja s strani Anglije se vidijo tudi lepaki, ki zahtevajo odstopitev angleških rudnikov v Rio Tinto pri Cadizu. Pojavljajo se tudi karikature angleških politikov, zlasti Churchilla ter protizidovski letaki.

De Kerillis v Ameriki

Ottawa, 9. julija. AA. (Reuter). Znan francoski novinar Henry de Kerillis je prišel v Ottawa, kot predstavnik generala de Gaulle, ki poveljuje svobodnim francoskim silam v Veliki Britaniji. De Kerillis bo po razgovorih s člani kanadske vlade odpotoval v Washington.

Iz bolgarske diplomacije

Sofija, 9. julija. e. Bolgarski poslanik v Bernu Karadžov je imenovan za poslanika v Rimu. Dosedanji rimski poslanik Pomenov je premešten v zunanje ministrstvo v Sofiji.

Govori se, da je vlada ponudila bivšemu ministrskemu predsedniku Kiosejvanovu mesto poslanika v Berlinu. Kiosejvanov pa je baže ponudbo odklonil.

Diplomati zapuščajo Nizozemsko

Amsterdam, 9. jul. s. (DNB). V smislu izražene želje nemške vlade tudi diplomati že zapuščajo Nizozemsko. Računajo, da bodo do 15. junija odšla iz Nizozemske vsa tuja diplomatska zastopstva.

Zahteva po odpoklicu nemškega konzula v Ameriki

Washington, 9. jul. s. (Reuter). Oblasti v Kaliforniji so stavile ameriški vladi predlog, da zahteva odpoklica nemškega generalnega konzula kapetana Wiedemanna in nekega konzularnega uradnika v San Franciscu, ker nista prijavila ameriškomu zunanjemu ministrstvu prihoda nekega nemškega diplomatskega uradnika.

Pred ofenzivo proti Angliji

Medtem ko napovedujejo v Italiji skorajšnji nemški napad na Anglijo, poročajo iz Londona, da Angleži ne računajo s takojšnjo ofenzivo

Rim, 9. julija. AA. (Stefani). Današnji italijanski listi posvečajo veliko pozornost bivanju zunanjega ministra grofa Ciana v Nemčiji ter njegovemu potovanju po zapadnem bojišču.

»Popolo di Roma« pravi, da grof Ciano obiskuje vse one kraje na bojišču, kjer so zmage nemškega orožja ustvarile zgodovino. Nato se bo grof Ciano ponovno posvetil političnim razgovorom s vodjo Nemčije in njegovimi prvimi sodelavci.

»Corriere della Sera« naglašja, da je potovanje grofa Ciana zbudilo največje zanimanje po vsem svetu in pravi, da je to zanimanje popolnoma razumljivo, ker se ve, da bodo ob tej priliki razpravljali o onih vprašanjih, ki so nastala po zmagi orožja. Solidarnost osi Rim-Berlin, pravi list, bo prišla bolj kot kdaj do izraza. Grof Ciano je prisel v Nemčijo med dvema velikima ofenzivama, eno ki se je s tolikim uspehom končala proti Franciji in drugo, ki se pripravljajo proti Veliki Britaniji. Po teh zmagah pride moralna, politična in gospodarska reorganizacija Evrope.

V Londonu pričakujejo napad v Sredozemlju

London, 9. jul. e. Inozemski novinarji poročajo, da na merodajnih mestih v Londonu ne pričakujejo, da bi bil ob priliki obiska italijanskega zunanjega ministra Ciana v Berlinu sklenjen pričetek napada na Anglijo. Tak napad Angležev itak ne bi presenetil, ker je zanj že vse pripravljeno. Nasprotno mislijo v vojaških krogih, da Nemčija in Italija sploh ne mislita na direktno akcijo proti Angliji, temveč se bo pričel napad na angleške pozicije v Sredozemskem morju.

Da v Angliji ne računajo več s možnostjo takojšnje nemške ofenzive, bi bilo mogoče sklepati iz dejstva, da se evakuacija otrok v Angliji ne izvaja več v pospešnem tempu in da so bili tudi drugi ukrepi za obrambo deloma odloženi.

Žalostno sliko pustošenja in smrti, se je Ciano ustavil s svojim spremstvom v Metz, kjer mu je velika skupina Italijanov, ki biva v tej pokrajini, priredila navdušen sprejem.

Italijanski zunanji minister je s svojim spremstvom obiskal popoldne Verdun. S

terase utrdbe Doumont je general Weisenberg pojasnil gostom, kako je bil Verdun s svojimi desetimi utrdbami zaseden v pol-druhem dnevu po srčiti borbi in napadih pri katerih so s četami sodelovala letala. Ta operacija je bila odločilna za izhod vojne na tem bojišču, ker so morali Francozi, ki so jih preganjali proti Lotri in proti jugu, še drugi dan zaprositi za premirje. Grof Ciano se je nato vrnil v svoj poseben vlak. Danes si bo ogledal drugi del zapadnega bojišča.

Berlin, 9. jul. s. (Stefani). Italijanski zunanji minister grof Ciano se nocoj vrne s potovanja po zapadni fronti v Berlin. Pričakujejo, da bo imel grof Ciano jutri nov razgovor s nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom.

Angleški odgovor Japonski

Angleška vlada ne bo pristala na zahteve, ki bi oslobile Čangkajskovo Kitajsko

London, 9. jul. s. Angleški radio daje sedaj nekaj podatkov o vsebini angleškega odgovora japonski vladi, ki ga je večer izročil angleški veleposlanik Craigie japonskemu zunanjemu ministru Ariti. Glede Honkonga ugotavlja angleški odgovor, da angleška vlada itak doslej ni dopuščala vojnega materiala preko Honkonga na Kitajsko. Ti ukrepi so v veljavi že več mesecev. Tem večje nezadovoljstvo pa je izzvalo v angleških krogih dejstvo, da so Japonci kljub temu pričeli z blokado Honkonga.

Kar se tiče izvoza preko Birme, ugotavlja nota, da tudi tu ni bilo poslano angleško orožje na Kitajsko, pač pa je šel skozi Birmo izvozni promet indijskega blaga. Poleg tega mislijo, da so Morda Zedinjene države vozile orožje na Kitajsko preko Birme. Deloma pa je šel tudi ruski izvozni promet po tej poti.

Japonci so postavili Angliji še tretjo zahtevo, namreč umik angleškega vojaštva iz mednarodne koncesije v Šanghaju. K temu pripominjajo v angleških krogih, da to vprašanje najbrže ne bo povzročilo težav, ker bo Anglija svoje vojaštvo iz Šanghaja itak poslala v ojačeno garnizijo v Hongkongu.

Komentator v angleškem radiu pravi dalje, da angleška vlada nikakor ne bo pristala na take japonske zahteve, ki bi pomenile bistveno oslabilitev Čangkajskove Kitajske. Obenem pa mora angleška vlada upoštevati splošno japonsko runanjo politiko na Daljnem vzhodu, ki zadnje čase stremi za popolno izločitvijo tuje vpliva. Prav zaradi tega je morala dati angleška vlada svojemu odgovoru odločnojšo obliko.

Pričakujejo, da bo besedilo angleškega odgovora objavljeno danes.

Mučen incident v Šanghaju

Ameriški mornariški strelci so aretirali 16 japonskih orožnikov v mednarodni koncesiji — Kljub ostremu japonskemu protestu upa ameriški zunanji minister v pametno rešitev spora

Šanghaj, 9. julija. e. (DNB). Poveljnik japonske ekspedicijske vojske na Kitajskem general Nišio je tri ure inspiciral francosko koncesijo, kakor tudi ukrepe, ki so bili napravljeni za zatiranje protijaponske propagande in sovražnih dejanj. Konferiral je z načelnikom angleške koncesije in francoskimi častniki tega sveta, kakor tudi z zastopniki policije. Značilno je, da je bil prvi obisk japonskega glavnega poveljnika na Kitajskem prav na dan tretje obletnice začetka japonsko-kitajske vojne.

V nedeljo je prišlo v Šanghaju do novega incidenta. Ameriški mornariški strelci so prišli 16 orožnikov japonskih orožnikov. Ameriške oblasti zatrjujejo, da so japonski orožniki brez dovoljenja prispele v ameriški del Šanghaja z orožjem in na ta način prekršili sporazum poveljnikov tujih čet v Šanghaju. Kljub temu pa ameriške oblasti poslejo protestno noto japonskim vojaškim oblastem.

Japonska poročila pa navajajo, da so bili orožniki v spremstvu generala Nišio, ki je bil povabljen v neki hotel. Japonski orožniki so pomotoma prekršili omenjeni sporazum.

Šanghaj, 9. julija. AA. (Reuter). Po izjavi predstavnika japonskega poveljništva se zdi, da je bil poslan v Washington oster protest zaradi incidenta, ki se je dogdil v mednarodni koncesiji v Šanghaju, ko so ameriški pomorski strelci prišli 16

japonskih orožnikov, ki so bili oblečeni v civilno obleko in ki so nosili orožje. Isti predstavnik je izjavil, da so orožnike pretepli kot zločince, ki so obsojeni na smrt, kar predstavlja težko žalitev za japonsko vojsko.

Agencija Reuter poroča dalje, da je ameriški zunanji minister Hull izrazil upanje, da bodo krajevna oblastva rešila ta spor na praktičen in pameten način.

Tokio, 9. jul. AA. (DNB). Japonski tisk pravi v zvezi z incidentom za časa govora japonskega zunanjega ministra Arite o priliki poročila ob tretji obletnici začetka vojne na Kitajskem, da se japonska diplomacija in japonska politika trudita rešiti kitajsko vprašanje ter ustvariti nove vzhodni Aziji. Listi poročajo v zvezi s tem, da je bil japonski zunanji minister za časa svojega govora večkrat prekinjen od nacionalističnih elementov. Ne, ki Japonci se poskušajo prebiti do govorniške tribune, tako da je bil zaradi tega prenos govora po radiu prekinjen.

Katastrofa nemških in italijanskih internirancev

London, 9. jul. s. (Reuter). Po uradnih podatkih je pri potopitvi prekomornika »Arandora Stare« utonilo 143 nemških internirancev in 470 Italijanov.

Zanimivosti iz šolskih izveštij

Ljubljana, 9. julija

Šolska izveštja pomenijo za široko javnost toliko kakor za starše učencev pričevanja; letos se pa šolska izveštja naših učnih zavodov zbirajo zelo počasi v uredništvu. Menda ne zaradi tega, da bi doslej še ne bila tiskana, saj je znano, da dijastvo dobi izveštja zadnji dan šole. Ali morda nekatere šole nečesto pokazati svojih uspehov? — Ob tej priliki navajamo podatke o učnih uspehih v preteklem šolskem letu tistih šol, ki so nam doslej poslale svoja izveštja.

Poročilo državne klasične gimnazije v Ljubljani, enega najstarejših srednješolskih zavodov pri nas, kaže tudi, kako silno so obremenjene gimnazije v Ljubljani. Po tri vzporednice v enem razredu niso posestno, temveč že običaj. Šolska poslopja so zlasti pred vojno ali celo že v prejšnjem stoletju ter ne ustrezajo zdravstvenim in drugim zahtevam, četudi bi ne bila tako prenapočena. Klasična gimnazija je dobila poslopje ob Narodnem domu že l. 1899, po potresu, ki je poškodoval gimnazijsko poslopje na Vodnikovem trgu.

V preteklem šolskem letu so bile na klasični gimnaziji po tri vzporednice v I., II. in VI. razred. Po dve vzporednici sta bili v ostalih razredih. Že to kaže, kakšen naval je na srednje šole v Ljubljani. Na klasični gimnaziji je bilo vpisanih ob začetku šolskega leta 1136 dijakov, med njimi 195 deklet. Ob koncu šolskega leta jih je bilo vpisanih 1119 (190 deklet). Na tej šoli je bilo torej vpisanih za dve do tri gimnazije dijakov, to se pravi s tem dijaštvom bi lahko napolnili še najmanj eno gimnazijo, če ne dve. Upoštevati moramo, da je bilo v posameznih razredih celo nad 40 učencev; najnižje število učencev v posameznih razredih je bilo 31, najvišje pa celo 50! Pri vsem tem je še čudno, da šolski uspehi niso bili slabši. V resnici so pa bili šolski uspehi v zadnjem šolskem letu znatno slabši kakor v prejšnjem. Tako je v šolskem letu 1938-39 razred končalo 86,27%, v preteklem letu pa samo 76,31%. Vzroki poslabšanja seveda ne morejo biti navedeni v letnem šolskem poročilu, četudi bi jih lahko ugotovili. Vendar lahko domnevamo, da najbrž ni ostal brez vpliva tudi na šolo splošen nemir v svetu; začel se je prav ob začetku šolskega leta septembra. Živimo v časih, ko pogosto miadina ne najde dovolj miru za mirno, zbrano učenje. Toda, kakor rečeno, to je le domneva, da so bili šolski uspehi v preteklem šolskem letu slabši. Razred bo moral popraviti 79 dijakov in dijakinja 7,06%, popravni izpit je imelo 173 ali 15,73% učencev, 6 jih je imelo razredni izpit in 4 so izgubili pravico do šolanja. Ostotek odličnjakov je precej visok, 11,26, s prav

Notranji minister odstopil

Notranje zadeve bo upravljal predsednik vlade

Beograd, 8. jul. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je bil s ukazom kr. namestnikov sprejeta ostavka, ki jo je podal notranji minister Stanoje Mihaldžić; postavljen je na razpoloženje. Z istim ukazom je imenovan za zastopnika notranjega ministra Dragiša Cvetković, predsednik ministrskega sveta.

Tiralica

Beograd, 9. julija AA. Politijski glasnik notranjega ministrstva prinaša v svoji današnji številki tole tiralico:

1. Ivančič Anton, hotelski sluga-mesar, rojen 18. februarja 1905 v Podbrdu (Trbiž), italijanski državljan, stanujoč na Jesenicah;

2. Kravanja Ferdinand, trgovski potnik, rojen 10. avgusta 1912 v Čezsoči (Bovec), italijanski državljan, stanujoč na Jesenicah in

3. Knez Alojz, monter in šofer, rojen 18. junija 1918 v Marji na Zili (Beljak), nemški državljan, stanujoč na Jesenicah so zakrivilo dejanje iz čl. 1 točka 4 in 6 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Vsi trije so pobegnili. Notranje ministrstvo je razpisalo nagrado 100.000 din za onega, ki jih prvi prijavi oblastvom, da jih ujamejo. — Beograd, 9. julija 1940.

Pomočnik prosvetnega ministra

Beograd, 8. julija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in s ukazom kr. namestnikom je na predlog prosvetnega ministra ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljen za pomočnika prosvetnega ministra v 2/II. Boško Bogdanović, dozdaj načelnik političnega oddelka v predsedništvu ministrskega sveta v 3/II.

Narodopisni tečaj

Za glasbeno kvalifikacijo učitelje je priredil od 1. do 6. t. m. Folkorni institut ljubljanske Glasbene matice narodopisni tečaj. Predavali so gimn. direktor dr. A. Bajec o lingvističnih vprašanjih ter naših dialektičnih okrožjih z etnografskega vidika, prof. dr. Dragotin Cvetko o biologiji in biografiji slovenske narodne pesmi ter o kulturno-političnem pomenu glasbenega folklorja za narodno vzgojo in kulturno politiko, vodja Folklornega instituta France Marolt o problemih sodobne etnologije, melografije, o zvočnosti folklornega koeficientu in slovenskih obrednih ostalinah s primernimi analizami tipičnih primerov, prof. Matija Tomc pa o koralnih in instrumentalnih osnovah primitivne pesmi ter o stilizaciji izbranih primerov. V praktičnem delu je vodja tečaja Marolt prikazal zapisovanje dialektičnih jezikovnih poskusov in snemanje na plošče. Pri tem delu sta sodelovala prof. Božidar Jakac s predvajanjem lastnega narodopisnega in Nočevanje belokrajinskega filma ter Beno Gregorič, ki je razlagal projekcije aparate glede na uporabo v narodni vzgoji.

Narodopisni tečaj, ki je bil namenjen kot osnova za novo zbiralo akcije slovenskega glasbenega folklorja, je dosegel zelo lep uspeh, zlasti še po zaslugi F. Marolta, ki je s sodelovanjem prosvetnih oblasti tečaj vsestransko sistematično organiziral.

Iz Litije

Težave pri košnji in spravljaju krme. Letošnje poletje je tako deževno, da je bolj podobno mokremu aprilu, kakor pa juniju in juliju, ko se po navadi že vreme ustali. Kmetje imajo izredne težave pri košnji, sušenju in spravljaju sene. Zjutraj kaže vreme, da bo lepo, kosci začno podirati seno, potem pa se privale oblaki in seno plava v močvirju. Kmetje premetavajo seno tudi po več dni, mnogi morajo sušiti seno kar po vseh tedeh, pa še ni toliko suho, da bi ga lahko spravili na skedenj, temveč ga morajo sušiti v kozolcih. Zaradi neprestanega namakanja izgublja krma na hranilni vrednosti in precej je tudi zgine in pride v izgubo. Deževno poletje bo močno škodilo naše živinorejce, ki bodo pridelali mnogo manj krme kakor pa povprečna leta.

Odlikovanja koroskih borcev. Člani legije koroskih borcev iz Litije so bili ob zadnjem večjem ukazu odlikovani s koroskimi spomeniki ter z zlatimi in srebrnimi značkami. Zlate znake so prejeli gg. Drogenik Franc z Bogensperka, sreski desinfektor Drago Keber, Franc Jeriha iz Šmartna, predlinčar Viktor Vuk in podpredsednik finančne kontrole Ignacij Černe. Spomenico z modrim trakom so prejeli predsednik litijske organizacije Legije koroskih borcev lekarnar in rez. kapetan I. kl. Hinko Brill, trgovec Jožko Beranič, posestnik Anton Zupančič z Javorja nad Litijo in posestnik Tomaž Kuhelj z Primskovega. Te dni je odšla iz Slovenije deputacija 140 koroskih borcev na Oplenac. Tvorijo jo člani Legije koroskih borcev in člani Zveze Maistrovih borcev. Zastopani so tudi koroski borci iz Litije. Udeležbo jim je omogočila nabiralna akcija v nacionalnih krogih.

Redna avtobusna zveza Litija—Sv. Križ. Po zaslugi agilnega avtobusnega podjetnika g. Dolinarja imamo sedaj vsakodnevno avtobusno zvezo od Litije do Sv. Križa. Za potnike ima g. Dolinar na razpolago udoben avtobus, kar je znaten predelek glede na še nedavne čase, ko je obratovala na svetokriški prog konjska posta. Avtobus je sedaj poleti vedno zadovoljivo zaseden. Ta avtobusna zveza je zlasti dobrodošla za izletnike v svetokriške vinorodne gorice in za prijatelje Cateža in Zaplaza. Avto vozi tudi ob nedeljah in ob dopoldanskih vlakih iz Ljubljane in zidamoške strani, ki prihajata k nam okrog pol 9.

Iz Metlike

Izgubljen foto-aparat. Član izletniške družbe iz Ljubljane, ki je v nedeljo napravila izlet v naše letovišče, je na razgledni točki Metlike izgubil »Veselič« po zabil svoj foto-aparat znamke Zeiss Ikon. Najditelj naj aparat odda v uradu mestne občine.

Namestu venca na grob sestr. Amalije Podgornikovi in v počastitev njenega spomina je ga. Vilma širkova darovala občinskiemu Sokolskemu društvu 200 din.

Angleška pripravljenost

Vojaški strokovnjaki so prepričani, da bo sovražnik odbit

London, 9. julija. AA. (Reuter). Sneli se je zvedelo iz pooblaščenih virov, da je devet angleških divizij, ki so se vrnilo iz Dunkerquea, bilo reorganiziranih in da so sedaj v popolni sestavi. Te divizije bodo odslej na razpolago glavnemu poveljniku za bitko v Veliki Britaniji.

Tudi divizije metropole so sedaj v popolni sestavi ter pripravljene za vojno službo. Prostovoljska služba obrambe metropole razpolaga sedaj s čez milijon ljudi. Tudi ta služba je zelo pomembna, ker bo razbremenila operativno vojsko številnih funkcij ter ji omogočala največjo mobilnost.

Zadnje tedne so bile izvršene v vsej državi ogromne priprave za obrambo. Vojaški strokovnjaki imajo popolno zaupanje v angleško pripravljenost, ter so prepričani, da bo sovražnik ki bi poskušal prodrati v Veliko Britanijo, odbit.

Razen angleških čet so v Angliji tudi avstralske, kanadske in novozelandske čete ter kontingent Francozov pod poveljstvom generala de Gaula kakor tudi večji kontingent Nizozemcev, Poljakov, Čehov in Norvežanov. Civilna obramba razpolaga s pol-druhim milijonom ljudi.

Tajna debata v angleškem parlamentu

Ženeva, 9. jul. je. Londonski dopisnik »Tribune de Geneve« javlja iz Londona, da bodo današnje debate v angleškem parlamentu o gospodarski vojni tajne.

Ta ukrep smatrajo za potreben glede debate o rezultatih blokade, ki se je razvila sedaj v kontinentalno blokado. Člani parlamenta žele pojasniti glede nove situacije, ki je nastala zaradi okupacije francoske obale po sovražniku. Pritiske blokade bo ostal na sedanji višini, čeprav Anglija osredotočuje vse svoje napore, da napade Nemčijo na morju in iz zraka. Glavni rezultat te ofenzive, ki se nadaljuje proti zveznim oporiščem v Nemčiji je ta, da se zavleče in morda desorganizira Hitlerjev načrt, namreč množestveni napad proti Angliji.

Trditve nemške propagande, da je angleška javnost nemirna in nesigurna, demantirajo vsi tuj opazovalci, ki priznavajo, da prevladuje volja za borbo in zmagi.

Nova taktika nemških letal

Nemška letala napadajo dan za dnevom angleške ozemlje

London, 9. jul. (Reuter). Včeraj je bilo v teku napadov na Anglijo s sestreljenih 8 nemških letal. S tem se je število nemških letal, ki so bila doslej sestreljena nad Anglijo v teku vojne, povzelo na 117.

Pri večeršnjih napadih so nemška letala nad južnozapadno Anglijo uporabila novo taktiko. Že več kilometrov pred mestom, ki so ga napadla, so ustavila motorje, nato pa so se neslišno spustila do cilja in odvrkla bombe. Tri bombe so porušile več trgovin ter zahtevale tudi več človeških žrtev.

Popoldne so nemška letala brez uspeha napadla konvoj angleških ladij v Kanalu. Eno izmed nemških letal, ki so ga zasledovala angleška lovška letala, se je spustilo nizko nad neko mesto v južnovzhodni Angliji ter je obstreljevalo hiše s strelnicami.

V bitkah z nemškimi letali nad Anglijo so bila včeraj sestreljena tri angleška lovška letala.

London, 9. jul. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so preteklo noč nemški bombniki zopet izvedli napade na južnovzhodno in vzhodno Anglijo ter na severovzhodno škotsko. Vrženih je bilo več bomb in povzročeno je bilo nekaj škod. Število človeških žrtev je majhno.

London, 9. jul. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so v noči od nedelje na ponedeljek izvršili angleški bombniki obsežne napade na Nemčijo. Belgijo in Severno Francijo. Med drugim so bile bombardirane tovarne v Ludwighavenu in Frankfurtu, železniške naprave v Osnabrücku, Soestu in Hammu, nadalje luka v Wilhelmshavenu ter kanal pri Duisburgu. Nadaljni napadi so veljali letališčem pri Rotterdamu in Bruslju ter štirim letališčem v Nemčiji. Pri vseh teh napadih sta bili izgubljeni dve angleški letali.

Letala obalnega poveljstva so napadla neko nemško tovarno ladijo v luci v Boulogneu. Zgodaj zjutraj je bil izveden napad na Ostende. Obramba je bila popolnoma presenečena. Napad je trajal samo štiri minute, vendar so bombe povzročile več požarov ter poškodovale doka v

upanje v končno zmago pri vseh stanovih angleškega naroda. Stalno naraščajoča krivulja proizvodnje zračnega orožja, ki je bila od junija 1939 podvojena in nakupi letal v Zedinjenih državah za znesek 1 milijarde dolarjev, vzbujajo domnevo, da bo angleška premoč v zraku kmalu uresničena. Bombardiranje industrijskih pokrajin v Nemčiji se stalno nadaljuje, razdejajoča so velika.

Češka legija v Angliji

London, 9. julija. (Reuter). Prvi oddelki češke legije, ki je dospela iz Francije v Anglijo, so bili nameščeni v svojem taborišču v severni Angliji. Legija je bila na novo opremljena in organizirana. Včeraj so češki oddelki defilirali pred poveljujočim generalom Wistom.

Nove omejitve živil

London, 9. jul. s. (Reuter). Minister za prehrano lord Woolton je sredi govora po radiu napovedal nove omejitve živil v Angliji. Že od danes naprej bo racionalna poraba čaja in sicer sme vsaka oseba porabiti dve unci na teden. Nadalje je odredeno, da ne sme nobena restavracija več istočasno servirati gostu dveh mesnih jedi. Tudi je zopet omejena poraba sladkorja.

Lord Woolton je dejal, da so zaloge živil v Angliji sicer zadostne, da pa so novi ukrepi vendarle potrebni iz varnostnih razlogov. Obstojni namreč možnost ojačenih nemških napadov na angleške ladje z živili kakor tudi na luške naprave in skladišča v Angliji.

Internacije v Angliji

London, 9. jul. AA. (Reuter). Potrjuje se, da sta bila admiral sir Bury Domville in njegova soproga internirana. Sir Domville je bil predsednik organizacije, ki je bila ustanovljena 1937 in ki je imela namen delati na nemško-angleškem zblizanju.

Irška se bo branila

New York, 9. julija. AA. (Reuter). Predsednik irske vlade De Valera je izjavil dopisniku New York Timesa, da bo Irska ostala nevtralna, pa naj se zaradi karkoli. Če bo napadena od katerikoli države, se bo Irska najenergičnejše branila.

ludi in druge luške naprave S teh podelov so se vrnila vsa angleška letala. Mornariška letala so zopet napadla mornariško oporišče Willemsoord na Nizozemskem.

Pogreb dveh angleških letalcev

Amsterdam, 9. julija. s. (DNB). Včeraj sta bila pokopana tu dva angleška letalca, ki sta se ubila ko je bilo njuno letalo sestreljeno nad Nizozemsko. Pri pogrebu so izkazali angleška letalstva nemški vojaški vojaške časti.

Grof Ciano v Maginotovi črti

Iz posebnega vlaka, 9. julija AA. (Stefani). Italijanski zunanji minister grof Ciano je obiskal vojna oporišča na zapadnem bojišču, med njimi Maginotovo črto in utrdb pred Verdunom. V coni Maginotove črte so se italijanski gostje ustavili na treh najvažnejših točkah.

Nemški inženirski general jim je dal pojasnila o sistemu obrambe, ki so ga organizirali Francozi ter jim dokazoval udarno moč nemške armade, ki je ni bilo mogoče odbiti. Navajal je tudi dokaze, da je Nemcem bila odlično znana defenzivna organizacija sovražnika, njegovi načrti in število čet na tem prostoru.

Prva črta sistema Maginotovih utrdb je obstojala iz vrste utrdb, zaščitenih z navadnimi sredstvi terenske obrambe in umetnih zaprek. Nemcem se je odlično poročilo z nekoliko divizijami prebiti to prvo črto. Druga, prava Maginotova črta je obstojala iz manjšega števila utrdb, toda bila je boljše oborožena in je imela oklopne kupole, ki so bile med seboj zvezane s podzemskimi galerijami. Ta druga črta je bila zasedena skoraj brez borbe, za kar se je treba zahvaliti nemškemu manevru, ker so prišli Nemci za hrbet Maginotove črte.

Potem ko je obiskal lorensko pokrajino, v kateri so se vršile borbe in ki je dajala

ODLIČNA PIRANDELLOVA KOMEDIJA
Večni zaročenec
 (Der Mann der nicht sein sagen kann)
 Da se boste res lahko zabavali, Vam jamčijo stari znanci Karl Diehl, Leo Slesak, Karin Hardt in drugi... — KINO UNION, tel. 22-21. — Predstave ob 16., 19. in 21.

DNEVNE VESTI

— **Diplomirani** so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Tone Decman in Gustav Šivic, oba iz Ljubljane, ter Gvidon Planinšek iz Trbovelj. — Čestitamo!

— **Nove uredbe.** Iz Beograda poročajo, da je izdelan načrt uredbe o preskrbovanju industrije s tekstilnimi surovinami, kmalu pa bosta tudi izdelani uredbi o železu in jeklu in uredbi o usnju.

— **Pogajanja** za obnovitev gospodarskih odnosov z deželami, ki jih je okupirala Nemčija. V tem tednu odputuje v Berlin naša gospodarska delegacija, ki bo imela nalogo, da bo v pogajanjih s pristojnimi nemškimi ustanovami dosegla ureditev izmenjave blaga med državami, ki jih je okupirala v sedanji vojni Nemčija, in našo državo. Na čelu delegacije bo Milivoj Pilja, pomočnik ministra za zunanje zadeve. Ta pogajanja bodo zelo pomembna, saj bodo na njih reševali važna vprašanja. Po novna obnovitev izmenjave blaga med državami, ki so prišle pod nemško oblast, in našo državo, bo vsaj nekoliko nadomestila izgubo tržišča za naše izdelke, ki smo jih prejšnje čase, dokler se ni bilo zaprt Sredozemsko morje, pošiljali po morskih poteh v devizne države. Vendar se zdaj ne moremo z zanesljivostjo pričakovati, da bodo obnovljene zveze z Norveško, Dansko, Poljsko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburgom in severnim delom Francije in enake obsegu, v kakršnem so bile pred vojno.

— **Začetek trgovskih pogajanj z Grčijo.** Včeraj so se pričela trgovska pogajanja med našo in grško delegacijo v Beogradu. To je prav za prav nadaljevanje pogajanj, ki so bila začeta že aprila v Atenah. In bila prekinjena, ker ni prišlo do sporazuma v vprašanju deviz. Grčija bi morala namreč zagotoviti naši državi plačilo v devizah, ker je izvoz v Grčijo iz naše države dvakrat večji od uvoza. Po prejšnjih sporazumih bi se promet razvil delno proti kompenzaciji, ostanek bi pa morala Grčija plačevati z devizami, česar na ni mogla sprejeti. Na sedanjih pogajanjih skušajo to vprašanje rešiti zadovoljivo obsejstransko.

— **Blokiranje našega blaga v tujih lukah.** Priklonitev našega blaga, ki je zastalo blokirano v raznih lukah in prostih carinskih skladiščih na poti v našo državo. Na podlagi podatkov zbranih pri uvoznikih so ugotovili, da je ostalo blokirano, odnosno na poti, nad 1.000 vagonov raznih vrst blaga. Naše pristojne oblasti so se odločilo zavzele, da bo to blago čimprej deblokirano ter izročeno našim uvoznikom.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
 V SISKI, telefon 41-79
 Neobičajne pustolovščine, pesmi, slagerji!
Penzion Filoda
 V glavnih vlogah: Ida Wüst, Theo Lingen
 Predstave: danes, jutri in v četrtek ob pol 9. uri
 Prihodnji spored v soboto 13. VII.
Sergije Panjin

— **Kabel med Francijo in znanim kopališčem Igalo pri Hercegu Novem** še štiri dni ne funkcioniira. Ta kabel je brzojavna zveza za ves Balkan s prekomorskimi državami. Poškodbo so opazili v sredo jutraj in osebje postaje je takoj začelo iskati napako. Kabelska postaja v Marseillu je odgovorila, da je bilo tam vse v redu in prav tako niso našli napake na postaji v Tunisu. Zato so sodili, da je napaka morala nastati na poti Tunis—Malt—Igalo. Izvleki so kabel, ki drži proti Tunisu, vendar napake niso mogli najti. Mislijo, da je bil kabel pretrgan nekje v bližini Malt ali Tunisa in sicer ob približno letalskega bombardiranja. Iz Marseillea bo odposlana posebna ladja za popravilne kablove in dokler ne bo popraviljen, bo brzojavni promet usmerjen po kornih progah. Dolžina kabla med Marseillom in Igalo je nad 2.000 morskih milj. Kabel je bil položen l. 1937 in so stroški znašali nad 100 milijonov din. Ako se odpravi za popravila kablja ne bo posrečilo najti napake, kar je v teh razmerah verjetno, bo ostal Balkan do konca vojne brez važne brzojavne proge, po kateri je bil zvezan s svetom.

KINO SLOGA — tel. 27-30
 Maurice Chevalier — Jack Buchanan
Življenje za karijero
 Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

— **Pobegla tatica.** Pri posestniku Francetu Hrenu na Verdu je služila 20letna Antonija L., doma iz okolice Prezida v občarskem okraju. Pred dnevi je mlada služkinja izginila, z njo vred pa tudi zlata zapetna damska ura, vredna 700 din. Nepošteno služkinjo zasledujejo orožniki.

— **Ukraden harmonika.** V hišo posestnika Franca Rjavca v Logu pri Bošnjah v krškem okraju je bilo te dni vlonjeno. Vlomilec je odnesel 2000 din vredno skoro novo diatonično harmoniko s škatlo vred. Ukraden harmonika je znamenje »Franc Kucler« — vrhnika in ima pas iz rdeče irhovine z baržunasto podlogo.

— **Nesreče.** V Medvodah je padla s ko. lesa profesorica Zora Sluga iz Kranja in se hudo poškodovala na glavi. 18letnega hlapca Alojza Wolfa iz Kočevja je konj pritisnil k drevesu, da je dobil hude notranje poškodbe. Posestnik Franc Petrič iz Blatne Brezovice se je peljal včeraj z motornim kolesom proti Vrhniki, pa je padel in se poškodoval na nogah. 11letnega posestnikovega sina Franca Godca iz Trebeljevega je udaril tovariš z debelo palico po levi roki in sicer s tako silo, da mu jo je zlomil. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali tudi šletno delavčev hčerko Iv. Šmrkarjevo iz Dobrunj, ki jo je konj ugriznil v roko.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo nestalno vreme, od časa do časa bo deževalo. Včeraj je deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je bila v Beogradu

32, v Sarajevu in Kumboru 30, v Zagrebu in Dubrovniku 27, v Splitu 26, na Rabu 25, na Visu 24, v Ljubljani 22,2, v Mariboru 22. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,1, temperatura je znašala 12,9.

Iz Ljubljane

— **Ij Vabimo Vas, da pristopite kot član k Pododboru Rdečega križa v Ljubljani.** Na stojnici pred Prešernovim spomenikom bodo sprejemali odborniki danes, jutri in v četrtek popoldne prijave za pristop k društvu. Po 7. členu društvenih pravil razlikujemo velike dobrotnike, ki darujejo društvu od 50.000 din dalje, dobrotnike, ki darujejo najmanj 10.000 din, ustanovnike, ki darujejo 2000 din, stalne člane, ki plačajo enkrat najmanj 500 din, redne člane, ki plačujejo letno 24 din in **podporne člane**, ki plačujejo letno 6 din. Stevilo ljubljanskih članov je še vse prenizko z ozirom na pomembnost društva Rdečega križa za najširše kroge človeške družbe ob najnujnejših hudih prilikah in neizogled. Ne odlašajte in prijavite se čimprej!

— **Ij Jugoslovensko-ruska liga v dravski banovini.** Kakor nam poročajo, se v Ljubljani pripravljajo ustanovitev jugoslovensko ruske lige za dravsko banovino in so poobniki predložili pristojni oblasti načrt njenih pravil v odobritev.

— **Ij Ogled gradbe železniške proge Črnomelj—Vrbovsko** prirediteljsko društvo inženjerjev v Ljubljani za svoje člane in povabilje goste v soboto 13. julija popoldne in v nedeljo 14. julija. Odhod iz Ljubljane v soboto 13. t. m. ob 13.36, povratek iz Črnomlja v nedeljo 14. ob 18.57. Ustne ali pisne prijave z vplačilom kavic 20 din sprejema Društvo inženjerjev v Ljubljani, Kazina, II. nadst., do vključno srede 10. julija.

— **Ij Mešani in moški zbori Hubadove župe** imajo skupno vajo v petek, dne 12. t. m. ob 20. v Hubadovi dvorani za nastop pri odkritju kraljevega spomenika v »Zvezdi«. Uprava Hubadove župe.
 — **Ij Pevski zbor Glasbene Matice** ima v sredo, dne 10. t. m. ob 20. važno pevsko vajo vsega mešanega zbora pod vodstvom ravateljca Polića. Odbor.

— **Ij Na stojnici društva Rdečega križa** pred Prešernovim spomenikom sprejemajo odborniki danes, jutri in v četrtek pisne in ustne obvestila, kam in kdaj naj pridemo po darove za napovedano nabiralno akcijo v blagu. Ne pozabite in pomagajte! Rdeči križ prosi nujne pomoči!
 — **Ij Popravek.** V zahvali z dne 6. t. m. po pogrebu pokojnega Franca Batjela bi se moralo pravilno glasil: »Zahvaljujemo se tudi za pretresljive govore ob odprtem grobu g. Urbančiču za društvo Soča in ne za Slovensko kolesarsko zvezo.

— **Ij Vlomi v izložbeno okna.** Pretekli teden je bilo vlonjeno v izložbeno okno Olupove trgovine na Starem trgu, iz katerega je vlomilec ukradel plašč iz balonske svile in nekaj drugih predmetov, v skupni vrednosti okrog 800 din. Vlomi je bil prijavljen takoj naslednji dan, a že po nekaj dneh je najbrže prišel tati in ukradel pomoči iz izložbe še nekaj predmetov. Preteklo noč je bilo vlonjeno tudi v izložbeno okno trgovine Sport-Kmet na Aleksandrovi cesti in je vlomilec odnesel dva plašča iz balonske svile, v skupni vrednosti okrog 800 din. Na poslu je bil najbrže isti vlomilec.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 9. julija: Nikolaj in tovariši

DANASNJE PRIREDITVE
 Kino Matica: zaprt
 Kino Sloga: življenje za karijero
 Kino Union: Večni zaročenec
 Kino Šiška: Pension Filoda (Theo Lingen)

DEZURNE LEKARNE
 Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Danes bo prvi pogreb iz žal
 Komaj so bile v nedeljo žale blagoslovljene in izročene namenu, so iz splošne bolnišnice že naznanili prvega gosta. V nedeljo jutraj je namreč tam umrl gosp. Anton Plevnik iz Slapničarjeve ulice 2. v Mostah, strice Slavka Plevnika, uslužbenca mestne elektrarne, ki je v razsvetljavo žal imel dela čez glavo.

Pokojni Anton Plevnik je bil rojen v Mostah ter je na svojem skromnem domu, ki si ga je potavil, živel kot preuzetnik. Vedno je ostal fant in doživel 70 let, čeprav ga je že veliko let mučila huda udnica in je nazadnje pritisnila še vodenica. Močani in tudi drugi ljubljanci so ga poznali kot velikega prijatelja ptic in imenitnega ptičarja. Včeraj popoldne je bilo truplo pokojnega z avtofurgonom prepeljano iz splošne bolnišnice za žale in položeno v kapelico patrona ljubljanske stolnice sv. Nikolaja. Mestni pogrebni zavod pa je položil na krsto svojega prvega varovanca velik venec tamnorednih nageljniov in vrtnic. Pogreb g. Plevnika bo ob 4. popoldne. Mestni pogrebni zavod bo prvega svojega gosta počastil z brezplačnim gala-pogrebom. Kakor poročajo za magistrata, na žalah glede kapelice ne bo nobene razlike med revnimi in bogatimi. Tudi od reveža se bodo svojci lahko poslužili v veliki kapeli, če bo ob njegovi smrti prišla na vrsto. Seveda bo uprava Mestnega pogrebnega zavoda upoštevala tudi željo svojcev glede izbire kapelice, če boča seveda na razpolago. Razredi torej na žalah veljajo samo glede pogrebov in z njimi združeno opremo ter spremstva, gotovo je pa tudi, da bo metni pogrebni zavod moral pri gala-pogrebi in pri pogrebi I. razreda polagati umrle v prostornejši kapelke, zaradi velikega števila venec. Ljudje se namreč motijo, če mislijo, da bodo samo župljani franciskanske župnije ležali v ka-

pelici Marijinega oznanjenja, samo Vičani v kapelici sv. Antona Padovanskega. Po župniški patronni imenovanju kapelice nikakor ne pripadajo dotičnim župnijam, temveč so za zaščitnike raznih kapelice izbrani patroni ljubljanskih župnij ter drugi priprošnjiki, da bodo ljudje kapelice poznali in ločili. V kapelici Adama in Eve, prastaršev vsega človeštva, se bo pa lahko poleg rimokatolikov odpočil tudi pripadnik katerekoli druge vere.

Mušji nadlogi v slovo

Topli spomladanski dnevi so Ljubljano oplašili z ogromnimi roji gnusnih mesarskih muh, ki so navalele na stanovanja zlasti v severovzhodnem in vzhodnem delu mesta. Prav mnogo je bilo pa teh muh tudi na pokopališču pri Sv. Križu in na žalah. Zato se je po Ljubljani razširila govorica, da so mušji nadlogi prav mnogo krivci tudi cipe in tuje na pokopališču in na žalah. Pojavljali so se raznovrstni nasveti, kako nevarno so zimele cipe se Ljubljancem, češ, da se z njih razširja muhe po vsem mestu in mu groze s kužnimi boleznimi. Trdili so namreč, da se muhe hranijo s sladkimi smolnatimi sokovi, ki jih izločajo obrezane cipe.

Da bi ohranila našim pokopališčem zimzelene okras cipe in drugega podobnega zimzelene drevesa, se je mestna vrtnarja obrnila na Prirodoslovno društvo v Ljubljani, ki je pa naprosilo za mnenje vodjo zoološkega inštituta ljubljanske univerze, g. univ. prof. dr. Jovana Hadžija.

Izvedeno mnenje, s katerim smo dobili pravo fakultetno mnenje o tej zadevi, se glasi:

»Na Vašo prošnjo prav rad podam strokovna mnenja, ki v zadevi masovne pojave mesarskih muh v severovzhodnem delu Ljubljane.

»Ne da bi se spuščal v podrobno obravnavo celotne pojave, za kar bi bilo potrebno raziskovanje »na licu mesta«, lahko z absolutno gotovostjo trdim, da nasadi t. j. cipe (prav za prav ne gre za prave cipe, temveč za sorodne rastline iz rodu Thuja in Tsuga) in njih striženje ali obrezavanje nimajo prav nobene vzročne zveze z razmnoževanjem mesarskih in nekaterih drugih vrst muh, katerih ličinke rabijo za svoj razvoj razpadajočo organsko, predvsem živalsko tvarino.

»Med elementarna znanja o žuželkah štejejo poznavanje dejstva, da je za razmnoževanje žuželk odločilne važnosti prehranjevalno sredstvo njih ličink, ne pa hrana odraslih (imagines). Imagines producirajo spolne celice v glavnem na račun rezerv hraniva, ki so ga pridobile v fazi ličinke. Imagines se zadovoljuje s sprejemanjem malo hranljivih sokov, da s tem v prvi vrsti nadoknadijo izgubo telesne vloge zaradi hlapenja vode pri respiraciji. Dosti je žuželk, posebno med metulji, pa tudi dipterov, kamor spadajo tudi muhe, katerih imagines sploh ne rabijo nujno sprejemanje hrane in se preživljajo in plodijo le na račun v stanju ličinke pridobljenih rezerv.

»Gotovo je, da tudi mesarske muhe kot imagines prav rade sedijo na ranjene večje »cipe« in ližejo rastlinski sok in tako »cipe« res privabljajo cele roje muh iz mušjih plodišč, katere se nahajajo v neposredni sosesini Sv. Križa. Tista plodišča je treba onemogočiti, pa bo mušje nadleže konec.

Dr. Jovan Hadži, vodja Zoološkega inštituta I. r. in pečet:
 Univerza Ljubljana — Zoološki inštitut.

Tako se torej sodej ve, da so bili zaradi mušje nadloge ukrepi proti tovarni kleja in tam nagromadenim živalskim ostankom in kostem kakor tudi proti drugim podjetjem, kjer bi se mogle muhe zaploditi na živalskih ostankih, povsem potrebni.

Sedaj tudi vemo, da se na zimzelениh tujah in podobnem drevu muhe sploh ne morejo zarediti in tem muham smolnati sokovi ne služijo nujno za hrano. Cipe se bodo še nadalje krasile grobovine in vrtove, pač pa naj vsa naša javnost skrbí za čim večjo snago, da nas ne zadušijo smrad po gnijočem mesu in nam ne razširijo kužnih bolezni tam zaležene, tam izlezione in tam nasičene ter pitane gnusne muhe.

Šolstvo

Obvestilo učencem meščanskih šol. Minister prosvete je z odlokom z dne 27. junija odredil, da smejo izjemoma učenci srednjih in meščanskih šol, ki so v juniju 1940 opravljali nižji tečajni ali završni izpit in dobili v rezultatu največ dve slabši oceni, opravljati popravni izpit iz teh dveh predmetov v mescu avgustu t. l. Opozarjamo učence, naj učno snov pridno ponavljajo in naj se v avgustu pravočasno prijavijo k izpitu. Oni, ki so bili odklonjeni na podlagi slabe ocene iz slovenščine na leto dni, ne pridejo v poštev, ker niso polagali celotnega izpita. — Društvo meščansko-šolskih učiteljev.

Završni izpit v abiturientskem tečaju zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani je bil od 19. junija do 6. julija pod predsedstvom g. Mihaela Presla, šolskega inspektoria pri ban. upravi. Izpit so napravili: Babič Helena, Bitenc Tatjana, Brodar Danica, Cerut Dušan, Černič Dan, Farkaš Marica, Ferenc Dan, Franca Leandra, Frankovič Božena, Frumen Ernest, Gogala Smiljana, Gorjup Marica, Hočvar Marica, Jagodič Vida, Jakša Tea, Janča Borica, Jerličič Irma, Jeršek Zdenka, Keržič Marija, Klun Otmar, Koršec Božena, Koščak Angela, Kovac Silva, Krek Milena, Kristof Roman, Kristof Verena, Lajh Mara, Lanornik Adolf, Letnar Marija, Marin Tatjana, Maurer Helena, Mišič Ivan, Novak Nada, Ostrowski Sonja, Osterc Božena (z od.), Perko Jožefina, Pestotnik Pavle, Pfefferer Adolf, Pfeifer Marija, Pintar Ferdinand, Pintar Marija, Pišar Antonija, Pustoslavšek Tatjana, Rigler Danica, Pihar Danica, Rodič Vladočka, Roškar Ivanka, Rozman Stefanija, Sirc Ljubo (z od.), Sluga Daniela, Sturz Vera, Suhadolnik Marija, Škerli Marija, Šuster Stana, Urek Elizabeta (z od.), Vardian Jelka, Verbič Milena, Vidrih Rozmira, Virant Milotka, Vizlar Ana, Vodenivec Lovorka, Vozeli Vida, Zorac Milena.

Iz Celja

Na državni rudarski šoli v Celju je bilo ob koncu šolskega leta 75 dijakov, ki so vsi izdelali razred. V tretjem letniku je bilo 25 dijakov, in to 14 moških in 11 žensk. Vseh 25 dijakov je nepravilno ustni izpit pred komisijo, ki ji je predsedoval odposlani minister za znanost in umetnost, g. Jovan S. Dinič. — Priloge kolkovane prošnje za sprejem v šolo v

šolskem letu 1940/41 je treba vložiti pri ravateljstvu šole do 1. avgusta. Sprejemni izpit bo 1. septembra. Vsi na novo sprejeti dijaki se morajo javiti še 31. avgusta. Podrobnejše informacije daje ravateljstvo zavoda.

— **Divji prašič ustrelen** v Hudčevem grabnu. Te dni je g. Franc Cilenšek, ravatelj dekleške meščanske šole v Celju, v znanem Hudčevem grabnu pri Celju ustreliš divjega prašiča, ki je tehtal 70 kg. Tak lovski plen je za celjski okoliš res prava redkost.

— **Zaradi vlačuganja in izsiljevanja** je celjska policija aretirala neko G. in jo izročila sodišču.

— **Dva napada.** V nedeljo je neki vinjen moški napadel 21letnega posestnika Konrada Fazarinca iz Trnovelj pri Celju in ga zabodel z nožem v obe nogi. — Istega dne je neki moški iz Dobja pri Planini napadel 31letnega posestnikovega sina Antona Perca iz Prevorja pri Pištjanju in ga zabodel z nožem v desno plečo. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnico.

— **V zadnjem trenutku** so ga reši Svinjke. Ko se je 38letni dlnar Karel Rojo iz Celja kopal v nedeljo popoldne v Savinji pri moškem kopališču, mu je nenadoma postalo slabo in se je začel potapljati. Na pomoč je prihitel takoj kopališki mojster g. Radoš in spravil nezvestnega Rojo na breg. Rojo se prenesel v bolnico, kjer se je kmalu zavelel.

— **V celjski bolnici** je umrl v nedeljo 7letni posestnikov sinček Dominik Podjavoršek iz Lipe pri Frankolovem.

— **Nesreča ne počiva.** V petek je padel 15letni rudarjev sin Ivan Lešnik z Rečice pri Laškem s kozoletca in si zlomil levo nogo v gležnju. — V istem kraju je padel 29letni čevljarji mojster Rudolf Videčnik doma s strehe. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe. — Na Belih vodah nad Topolščico pri šoštanju se je 31letni delavec Josip Brezovnik v soboto pri delu v gozdu vseknil s sekiro v levo stopalo in se močno poškodoval. — Na Strančah pri Konjicah je padel 37letni posestnikov sin Jurij Podpečan v soboto s kozoletca in se močno poškodoval po glavi in rebrih. — V soboto opočinje je padel pri gradbi zaklonišča kamen na 31letnega delavca Miho Kozarja ob Sv. Rozaliji pri St. Juriju ob juž. žel. in mu hudo poškodoval levo nogo. — V nedeljo je našel 17letni ključavničarski vajenec Josip Krebs v Petrovčah vojaško patrono in je začel tuliti po njej.

Sokolske lahkoatletske tekme na Jesenicah

Jesenice, 8. julija.
 Včeraj so bile na igrišču Bratstva na Jesenicah tekme članov, moškega in ženskega naraščaja, ki so lepo uspele.

Tekem se je udeležilo lepo število tekmovalcev, vendar bi bila udeležba glede na veliko število dobrih sokolskih lahkoatletov lahko večja, če bi gotovi tekmovalci pravilno razumeli propagandni namen takih tekmovalj. Med tekmovalci so prevladovali mladi telovadci, medtem ko so najboljši tekmovalci, večkratni prvaki v posameznih panogah, izostali.

Tekme je vodil društveni načelnik br. Avgust Ravhekar.

Rezultati v posameznih panogah so naslednji:

Tek 100 m, člani (7 tekmovalcev): I. Medja Franc 12,3, II. Pohar Gusti 12,4, III. Kvas Jaka 12,8.
Tek 100 m, naraščaj (6 tekmovalcev): I. Thuma Ivan 12,9, II. Vister Marjan 12,9, III. Sušnik Vlado 13,0.
Tek 60 m, naraščajnice: I. Kržišnik Julka 9,2, II. Lapajne Jožica 9,4.
Tek 1000 m, člani: I. Kvas Jaka 2,58,2, II. Pohar Gusti, III. Kemr Hugo.
Tek 5000 m: I. Kvas Jaka 16,27,2, II. Zupan Stanko 16,32,4.

Skok v višino, člani (9 tekmovalcev): I. Grošelj Tone 157 cm, II. Varl Rudolf 152 cm, III. Kemr Hugo 147 cm, Mitrovič Panto 147 cm.

Patrona je eksplodirala, pri čemer je naboj Krebsu hudo poškodoval levo pazduho. — Pri delu v mestni klavni v Celju se je 19letni mešarski pomočnik Anton Prznik v ponedeljek zjutraj po nesreči vrezal z nožem v levo roko in si prerezal kite na dlan in kazalci. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Trbovelj

— **Svinjska kuga** je bila uradno ugotovljena pred par dnevi v Gaberskem in Knezdolu občine Trbovelje, Studenca in v Hrastniku-Dolu. Ugotovljeno je, da je bila za nešena s tihotapljenim dovozom bolnih svinj po nekem trgovcu z živino iz Hrvaške. Zato so okuženi dvorci v vasi Knezdolu postavljeni pod strogo zaporo ter se od tam ne sme odprodati ali odstraniti nobena svinja brez oblastvenega dovoljenja niti se v te dvorce ne smejo privedi nove svinje. Vstop v okužene dvorce je prepovedan trgovcem z živino, mesarjem, strojačem in drugim tujim osebam. V vasi Gabersko in Knezdolu občine Trbovelje je prepovedana do nadaljnjega lahko kastrocija svinj in merjascev. Posestniki morajo vsako sumljivo bolelo svinjo takoj javiti pristojni obdini. Svinjaki se morajo razkužiti točno po prejetih navodilih. Osebe, ki so zaposlene pri negi svinj v okuženih svinjarnih, si morajo vsakokrat, ko zapuščajo svinjak, razkužiti obutev in roke v 2%, raztopini sode. Gnoj iz okuženih svinjakov se mora odlagati v gnojne jame in vsakokrat polit z apnenno vodo. Prekrsitve predpisov so strogo kaznive.

— **Zemljemerska dela** bodo tudi letos na področju trboveljske občine. Opozarjamo prebivalstvo, naj ne ovira teh del. Vsakdo, ki bi poškodoval ali samostojno prestavljal merilne znake, je odgovoren ne samo materialno, ampak tudi kazensko. Tak poškodba se smatra za poškodbo državne imovine ter se kaznuje s strogo globo in povrnitvijo stroškov. Pri eventualnih sporih naj se prebivalstvo obrača neposredno na šefe odsekov in sekcij.

— **Slinovka** je izbruhnila, v občinah Višnja gora in Stična. Ob občini sta začasno zaprti za trgovino in promet z živino. Uklonjeni so tudi živalski sejni v občinah Višnja gora, Stična in Krka.

— **Himen.** Na Sv. Planini nad Trbovljami sta se poročila strojni inženjer g. Franc Pintar in gđ. Marta Božič, oba iz znanih trboveljskih rodbin. Mlademu paru najiskrenejše čestitke!

Skok v višino, naraščaj (4 tekmovalci): I. Vister Marjan 147 cm, II. Božič Jože 142 cm, III. Thuma Ivan 137 cm.

Skok v višino, naraščajnice: I. Kržišnik Julka 117 cm, II. Lapajne Jožica 115 cm.

Skok v daljino, člani (10 tekmovalcev): I. Medja Franc 5,82, II. Varl Rudolf 5,57, III. Pohar Gusti 5,52.

Skok v daljino, naraščaj (6 tekmovalcev): I. Thuma Ivan 5,30, II. Vister Marjan 5,19, III. Božič Franc 4,75.

Skok v daljino, naraščajnice: I. Lapajne Jožica 4,26, II. Kržišnik Julka 4,22.

Met krogle, člani (8 tekmovalcev): I. Mitrovič Panto 10,95, II. Varl Rudolf 9,74, III. Medja Franc 9,18.

Met krogle, naraščaj (4 tekmovalci): I. Vister Marjan 11,27, II. Thuma Iv. 10,60, III. Sušnik Vlado 9,79.

Met kopja, članice: Vagaja Boža 6,96.

Met kopja, člani (8 tekmovalcev): I. Mitrovič Panto 42,13, II. Saksida Ivan 37,08, III. Grošelj Tone 36,80.

Met kopja, naraščaj (članska kopje): I. Vister Marjan 32,87, II. Thuma Ivan 31,70, III. Kozamernik 28,85.

Troskok, člani: I. Medja Franc 11,90, II. Kvas Jaka 11,55, III. Varl Rudolf 11,49.

Troskok, naraščaj: I. Thuma Ivan 11,09, II. Božič Jože 10,68, III. Božič Franc 10,59.

Lažni inženjer v policijskem zaporu

Pretkan pustolovec, ki je zadnje čase osleparil večje število krojačev za znatne vsote

Ljubljana, 9. julija.

Tako pretkanega sleparja, kakor je 28letni ruski emigrant Andrej Mustafin, tudi na ljubljanski policiji že dolgo časa niso imeli. Mustafin se je rodil v ruski prestolnici in je še kot deček, takoj po revoluciji, pribežal s starši v naše kraje ter je sedaj pristopen v Medvode. V šolo je hodil mladi Mustafin v Ljubljani, vendar se je že zgodaj pokvaril. Rad se je družil s pustolovci in bil njihov hvaležen učenec, ki je kmalu pričel delati na svojo pest. Začel se je potepati po vsej državi in si izmislil čudovito zgodbo o bajni dediščini. Na tej podlagi je sleparil ljudi po raznih mestih Jugoslavije, zagrešil pa je še druge prestopke. Ker je bil vedno elegantno oblečen in je tudi sicer nastopal zelo samozvestno, zraven pa je znal govoriti res prepričevalno, je našel čim dalje več žrtev, ki so mu na račun dediščine posojale denar, katerega pa je vesel Mustafin kar hitro zapravil, običajno v družbi lahkoživih deklic. Njegovi grehi so seveda prihajali na dan in so ga začele osleparjene žrtve preganjati. Mustafin je stal pred sodniki že v najrazličnejših krajih države in si je že marsikje ogledal zapore od znotraj. Ko je bil že preko desetkrat kaznovan, se je nedavno priključil v Ljubljano. V Ljubljani pa se ni

Rudnik zlata v Arktidi

Rudniško mesto, ki ima zvezs in civiliziranim svetom
le z letali

Ze nad pol leta tedna za tednom dovaža poseben letalo zlato iz arktične dežele državni kovnici denarja v kanadski provinci Ottawa. Visoko na severu na severozapadnem kanadskem ozemlju je bil odprt največji rudnik zlata na svetu. Leži le 200 milj južno od polarnega kroga. Tam je zraslo na skalnati pustinji pod imenom Yellowknife moderno rudniško mesto. Ki pa doslej ni poznalo ne avtomobilov ne železnice. Edino prometno zvezo s civiliziranim svetom ima z letalom.

Yellowknifeove poselniki »rumeni nož«. To je ime indijanskega plemena, ki ga imenujejo tudi Tschipewyan, ki žive ob Velikem jezeru suznjev. Sele pred letom je bilo odkrito ležišče zlata in sicer po zelo nenavadnem naključju. Bivši angleški mornariški častnik Fred Thompson, ki se udejstvuje v Kanadi že dolgo vrsto let kot zlatokop, je odkril ta bogata ležišča zlata iz zraka na poletu iz Edmontona v Alkavik. Zaradi motnje v stroju je bil prisiljen, da se je spustil z letalom nizko in iskal je prostor za pristen pristane. Kljub nevarnemu položaju je Thompson bistro opazoval okolico in značilni pokrajine. Kot strokovnjak je med skalovim razpoznan povsem jasno zlatonosno rudnino in takoj po končanem potovanju se je začel pripravljati na ekspedicijo k najdišču zlata. Thompsonu se je posrečilo ležišče zlata najti brez težav in kmalu je postal bogat mož. Kanadske oblasti so mu obljubile podporo za otvoritev rudnika. In sicer zato, da bi uvedel stalno letalsko progo med Edmontonom in taboriščem zlatokopov. Brez letalske zveze bi najdišča zlata sploh ne mogli izkoristiti. V okolici 350 km ni namreč žive duše in ne nobene naselja, odkoder bi lahko dobivali življenjske potrebščine. Po šestmesetnih pripravah je dobil najsevernejši rudnik na robu Arktide prometno zvezo s svetom.

Novo rudarsko naselje se povsem razlikuje od taborišč lovcev zlata v starih časih. Jack London, ki je opisoval pustolovsko življenje lovcev zlata bi bil danes nedvomno zelo razočaran, če bi obiskal Yellowknife, kjer traja zima skoraj vse leto. Ne našel bi tam pustolovcev s pestrimi šali okrog vratu in z nabiti pištolami ob boku ter s širokokrajnimi klobuki. V Yellowknifeu ni niti najskromnejše točilnice, nobene zabavišča ter tudi ne igralnice. Tisti 200 ljudi, ki živijo v novem mestu, trgovci in uslužbenci letalske družbe in uprave rudnika so zelo trezni ter

žive povsem neromantično življenje. Tam so zaposleni le možje, ki imajo v Edmontonu svoje družine. Vsak izmed njih dobi po 5 dni na mesec dopusta, da se lahko doma nekoliko razvedri. Vožnja z letalom imajo zastoj. Vedeti po moramo, da je Edmonton 700 milj oddaljen.

V Yellowknife je prepovedano dovažati alkoholne pijače, orožje in izralne karte. Prepovedani so pa tudi obiski žen. Ker veže Yellowknife s svetom samo letalo, je nadzorstvo nad temi predozi zelo lahko, toda, če ni dovoljeno uvažati alkoholnih pijač in orožja na imajo prebivalci tega rudarskega kraja vedno dovolj svežega sadja, mleka, čokolade in vsega drugega, kar potrebujejo. Vsak dan jim dovaja življenjske potrebščine letalo. Ne manjka jim tudi raznih brezalkoholnih pijač, limonade, mineralne vode itd. prejemajo pa tudi najnovejšo listo. Imajo tudi majhen kinematograf, ki je edino zabavišče v tem kraju. Zlato odvažajo vsakih 14 dni. Dva detektiva spremljata pilota Zlato odpremlja neposredno državni kovnici denarja v Ottavi.

Rudnik so lani septembra slovesno odprli v nazočnosti cesarja štaba tehnikov in zastopnikov vlade. Ob tej priliki je bil prirejen v novem kraju na robu arktide slavnostni banket, na katerem so gostom postregli z najrazličnejšimi jedmi in slaščicami kakor kje v velenosti. Rudnik v Yellowknifeu so imenovali Negus kar pa nima nič skupnega z abesinskim prestolom, temveč izvira ime od kuhane vina. Ko je namreč Thompsonova ekspedicija našla ležišče zlata si je želela izžnana kuhane vina, kar ji je bilo ustreženo. To je bila edina alkoholna pijača, doslej použita v tistem kraju, a sedaj se morajo rudarji zadovoljiti s samim čajem vendar se jim to ne zdi prevelika žrtve.

Iz Edmontona lahko delajo nedeljske izlete z letalom v Yellowknife. Ti izleti nad divjo kanadsko prirodo se zde marsikomu v resnici romantični. In sedaj so prišli v modo Mnogi turisti si predstavljajo življenje v Yellowknifeu povsem drugačno, kakršno je v resnici in zato je marsikdo razočaran, ki pričakuje romantične pustolovščine. V tem rudarskem kraju ni nobenih razburljivih spopadov med rudarji zaradi ženske ali zlata. Tudi žolčincem tu ne cvete pšenica, ker prav prevoz zlata z letalom onemogoča ropanje in tatvine zlata.

Mesto duševno bolnih v Belgiji Uspešno zdravljenje bolnikov v svobodi

Na svetu je nekaj krajev, v katerih žive samo bolniki. Med take redke kraje spada tudi belgijsko mesto Gheel. V Gheelu prebivajo številni duševno bolni, toda ne v zaprtih celicah, v bližini, temveč v popolni svobodi in opravljajo sami prečni del potrebne dela. Seveda so pod zdravniškim nadzorstvom.

Mesto Gheel je bilo ustanovljeno v dvanajstem stoletju. Legenda nam pripoveduje, da je v Gheel pobegnila pred svojim očetom, ki je bil zloben, princesa Dyfana. Bolni oče je naročil birmičem, ko je zvedel, kje je, naj jo prebodejo. Prebivalci Gheela od tiste dobe časte nesrečno princeso kot svetnico in proglašena je za zaščitnico vseh, ki imajo »hudiča v krvi«. Mnogi, ki so mišili, da nimajo v »zgornjem nadstropju vsega v redu, so potovali v Gheel na grob nesrečne Dyfane v veri, da bodo ozdraveli. Prebivalci Gheela so skrbno negovali domneve in prave norce, dokler je bilo mogoče. Pozneje so celo postavili z lastnimi sredstvi veliko bolnišnico. Medtem ko so drugje v Evropi ravnali z blaznimi kakor z divjimi zvermi, jih uklepal kakor jetnike in zapirali v vlažnih in temnih kletih, so smeli duševno bolni v Gheelu spati v čistih posteljah in so jih negovali poštovovalni ljudje. To mesto je belgijski kralj pred 80 leti namenil za kolonijo duševno bolnih.

V 3000 gospodinjstvih v Gheelu živi sedaj okrog 1300 duševno bolnih. Večina se preživlja sama, kakor da so popolnoma normalni, za tiste, ki si ne morejo služiti kruha sami, pa prispevajo njihovi sorodniki. Duševno bolni delajo bodisi v gospodinjstvih svojih gostiteljev ali v občinskih delavnicah. Za delo prejema plačo po posebni tarifi. Razen tega prispeva zanje še vlada manjše prispevke. Sožitje blaznežev z zdravimi prebivalci je povsem soglasno in doslej še ni bilo nobenih hujših incidentov. Če začne kdo izmed bolnikov besneti, kar se zgodi navadno, če ga kdo razdraži ali če niso z njim pravilno ravnali, ga pripeljejo v bolnišnico na periferiji mesta. Ta bolnišnica ima 100 bolniških postelj, ki pa jih navadno ni niti polovica zasedenih. V tej bolnici ne potrebujejo atletskeh stra-

nikov in tudi na oknih nimajo mrež. Če kljub temu kdaj kak pacient odide iz mesta brez dovoljenja, ga takoj pošljejo in pripeljejo nazaj. Ravatelj mu samo zagrozi, da bo pri drugem poskusu pobega prepeljan v pravo blaznico, kjer ne bo prejemal nobene plače. To navadno zadostuje in drugi nihče ne pobegne.

V Gheel se ne prihajajo zdraviti le duševno bolni Belgijci, temveč tudi mnogi iz tujine. Sleherne novega gosta najprej nekaj dni opazujejo, nakar mu dovolijo, da si sme izbrati dom, kjer bo prebival, gospodar pa prejme od zdravniške informacije o svojem novem gostu in njegovih navadah. Če dobi na primer gosta, ki se proglasa za zadnjega cesarja Kitajske ali generalnega ravnatelja belgijskih plinarn, se ravnajo v hiši po tem.

V Gheelu je zaposlenih šest zdravnikov, ki redno obiskujejo bolnike po hišah. Gheelški sistem zdravljenja duševno bolnih se je izkazal za zelo uspešnega. Vsako leto lahko odpuste približno četrtno bolnikov, ker so ozdravljeni tako, da nadzorstvo ni več potrebno. Lahko se posvete zopet svojemu poklicu brez nevarnosti za druge prebivalce.

Leto za letom prihajajo v Gheel številni psihiatri iz nešteti držav, da bi se prepričali o uspehu gheelске metode zdravljenja duševno bolnih. Večina misli, da se ta sistem ne more uvesti kje drugje na svetu. Silno težko bi našli kraj, kjer bi se prebivalstvo prilagodilo življenjskim navadam norcev, kakor se je v Gheelu, kjer imajo ljudje v tem pogledu praktične izkušnje, stare nekaj stoletij.

Ameriški natečaji

V Ameriki so nedavno razpisali natečaj v pletenju. Zmagovalec so razdali 20.000 dolarjev. Tekmovanja so se lahko udeležili le možje, v razsodišču pa so odločali le žene. V Ameriki so sploh razni natečaji na dnevnem redu.

Nedavno je neka nova tovarna vložila v tubo zobne paste ček za 100.000 dolarjev. Dolge tedne so iskali v časopisih veliki

oglasil z besedilom: »Ali ste že našli ček?« Na Broadwayu so žarele ogromne svetlobne reklame: »Velika skrivnost tube zobne paste« ali »Ali ste že pogledali v svojo tubo?« Tudi po radiu so napovedovali vsak večer vpraševali, ali je že srečen uporabnik nove zobne paste našel v tubi ček. Sreča je doletela nekakega naglušnega starca, ki sploh ni čital listov in ne poslušal radija. Tubo je zavrgel s čekom vred in po petih tednih jo je po naključju našel deček in dobil 100.000 dolarjev. Tekmovanje je doseglo svoj namen. Tovarna je prodala ogromno zobne paste in blago je postalo popularno.

Prijubljnost raznih tekmovalj v Ameriki je izpodbudila Wilmerja Shepherdja iz Filadelfije, da je odprl solo, ki je edinstvena na svetu. Učenci se uče, kako je treba zmagovati v tekmovaljih. Ustanovitelj sole je dobil pri raznih tekmovaljih že 30.000 dolarjev, nadalje tisoče pa zbira od svojih dijakov.

V Ameriki so statistično ugotovili, da je bil razpis slehernega natečaja donosen za tiste, ki so ga razpisali.

Zrak kot surovina

Govorimo, da ta ali oni živi le od zraka. Ta prislovica pa dandanes ni več primerana, ko je tudi zrak postal dragocena surovina.

Zrak sestoji iz dušika in kisika. Vsebuje tudi nekaj ogljikovega oksida. Iz katerega izdelujejo takozvani suhi led za umetno hlajenje. Dandanes lahko tehnika spremeni zrak v tekočino. Ta tekočina ostane ohranjena le v posebnih Dewarovih posodah, ki imajo dvojne stene. To so neke vrste termoke.

Kisik in dušik postanejo tekoča ob različno nizkih temperaturah. Zato je treba predvsem razdeliti spojino kisika in dušika. To dosežemo s prav posebno destilacijo. Po tej destilaciji izločajo tudi iz nafte bencin, petrolej itd. Pri destilaciji pridobijo še druge dragocene pline: helij, argon, kripton, neon in xenon.

Vsi plini, ki sestavljajo naše ozračje, imajo praktično vrednost. Posebno veliko vrednost ima kisik, ki ga uporabljajo pri varenju, da povečajo plamen acetilena. Bombe s stisnjenim kisikom imajo tudi v vseh boljših bolnišnicah in sanatorijih, kjer ozivljajo s kisikom ponesrečene ali pa ga uporabljajo pri zdravljenju pljučnih bolezni. Kisik uporabljajo tudi v podmornicah, nadalje potrebujejo stisnjen kisik gasilci itd. Brez aparatur za helij bi se ne mogli dvigati letalci v večje višine in tudi hidrobaloni bi ne dosegli visokih vrhov. Brez kisika bi ne bilo življenja na zemlji.

Kisik se zelo lahko veže z drugimi elementi. To je tudi njegova slaba stran: primer rjavaenje železa. Rjavaenje železa se imenuje v kemiji oksidiranje.

Ze samo ime dušik nam pove, da je to

dušljiv plin. Ta plin se ne spaja tako lahko z drugimi plini kakor kisik. Iz dušika v zraku pridobivajo dandanes z modernimi metodami dušikovo kislino. Dušik pridobivajo iz zraka s pritiskom, visoko temperaturo in s katalizatorjem dosežejo, da se zveže z vodikom iz koksovih plinov. Omeniti je treba, da najvažnejša sestavina smodnika vsebuje mnogo dušika. Dušik ima zlasti veliko vrednost, ker iz njega izdelujejo umetna gnojila.

Tudi neznatnih ostankov, dragocenih plinov, ki sestavljajo zrak razen kisika in dušika se poslužujejo v tehniki. Tako poznano n. pr. neone žarnice, ki jih uporabljajo predvsem v svetlobni reklamni. Plin helij je posebno važen za zrakoplove, ker je mnogo lažji kakor zrak in ima prednost pred vodikom in svetilnim plinom, ker je nevnetljiv, toda v zraku ga je tako malo, da je pridobivanje za zrakoplove zelo drago. Zato ga uporabljajo za zrakoplove predvsem v žedinjenih državah, kjer ga pridobivajo na mnogih mestih kot zemeljski plin.

Dandanes je že nešteto velikih tovarn, ki uporabljajo zrak kot surovino in ki zaposlujejo nešteto delavcev. Zato lahko trdimo, da živi dandanes že mnogo ljudi v pravem pomenu besede od zraka. Ne le, da si služijo kruh v tovarnah za umetno gnojilo, pač pa zato ker zaradi gnojenja z dušikovimi gnojili zraste mnogo več kruha kakor bi ga sicer.

Tramvaj ima bodočnost

V dobi, ko so v nekaterih mestih razpravljali, ali bi odpravili tramvaj in ga nadomestili bodisi s podzemsko cestno železnico ali z avtobusi, so se nekateri prometni strokovnjaki oglašali z zahtevu, da bi bilo treba tramvaj povsem odpraviti, kjerkoli je mogoče. Toda med sedanjo vojno se je jasno pokazalo, da je bila ta zahteva pretirana, in zagovorniki tramvajev so dobili zadostno. Državni podtajnik nemškega prometnega ministrstva generalmajor Schell je nedavno objavil zanimiv članek o prometu v velenostih. V njem trdi, da je povsem nesmiselno računati z odpravo tramvajev v velikih mestih. Vprašuje se, kako naj bi uredili promet brez tramvajev v času, ko primanjkuje pogonskih sredstev za motorna vozila in ko ni pnevmatik. Le kratkovidni ljudje lahko pridejo na misel, da je treba tramvaj odpraviti. Tudi v mirni dobi bo tramvaj imel svoj pomen. Upoštevati je treba, da so lani prepeljali v Nemčiji s tramvajem pet milijard potnikov. To pač najbolje dokazuje, kako važno prometno sredstvo je dandanes tramvaj.

V resnici pa tramvaj ne more opraviti

istega dela kakor podzemeljske železnice. Tako na pr. lahko berlinska podzemna železnica prepelje v eni uri na eni progi 40 do 60 tisoč ljudi, medtem ko se prepelje s tramvajem v eni uri le največ 20.000, z omnibusi pa 12.000 potnikov. Toda tramvaj ima prednost, ker je najcenejši in v tem pogledu ne more z njim konkurirati nobeno drugo prometno sredstvo.

Glasilo velike delovne skupnosti

Kranjska industrijska družba na Jesenicah že četrto leto izdaja »Tovarniški vestnik«, ki izhaja vsakih 14 dni. Vestnik prinaša razne strokovne članke in razprave, ki jih prispevajo obratni ravnatelji, obratovodje, teh. uradniki in delavci. Vsebinska lista je vedno zanimiva, aktualna in poučna. Pestrost lista poživlja krasne slike naših krajev in zgodovinskih stavb, obratnih naprav, nekdanjih gospodarjev nameščenecv in delavcev, ki so dali podjeto prve temelje in preživel vsa razdobja njegovega velikega razvoja. Večino objavljenih slik je napravil naš fotoumetnik gospod Slavko Smoleč. V zadnjih številkih je bilo objavljenih tudi nekaj umetniških slik akademskega slikarja g. Božidarja Jakca in nekaj lepih portretov, ki jih je napravil naš slikar-samouk g. France Kreuer iz Slov. Javornika. Uredništvo lista polaga veliko pozornost pasivni obrambi pred napadi iz zraka. Objavilo je dalše strokovne razprave znanih strokovnjakov na polju zaščitne obrambe. Zelo poučne in zanimive so razprave, kako naj se pazi, da bo čim manj neškod. Stevilne slike navorno kažejo nesamne primere in slučaje, kako bi se neškod lahko omeile na minimum, če bi človek bolj pazil in če bi ne bilo nesrečnih naključij. Zelo zanimivi in pestri sta številki 13 in 14. Tovarniškega vestnika. V številki 13 so objavljene slike narodnih noš iz naših in tujih krajev. Pisatli in dramatičar g. Jaka Spicar je prispeval lep in zanimiv članek: »Nekaj o narodnih nošah«, v katerem piše o pomenu in lepoti slovenskih narodnih noš ter slovenskih šegah in običajih. Obratovodja g. inž. Karol Orozov je prispeval niz strokovnih člankov pod naslovom »Varjenje«. V W. člank »Obramba pred napadi iz zraka«. Č. V. pa člank: »Prilomba h kulturnemu življenju Jesenic«, ki deloma uravnoteži kritično pasivno zadržanje izobražencev v poredu kulturnega dela. Objavljenih je tudi več drugih aktualnih prispevkov, člankov in razprav, raznega drobiža in objavi. List prejemajo vsi nameščenci in delavci brezplačno. Tovarniški vestnik na urejuje gospod Avgust Kuhar, tehnični uradnik KID.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRAJNO ONDULACIJO s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah. Vam napravi z najnovejšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Meriak«. Sv. Petra c. 76. 1373

Poslužite se malih oglasov v

»Slov Narodu« ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILOKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER Sv. Petra cesta 14 Izvrstna

BAR HOTELA TROHA Bled odprt. Provizna glasba Pri-maš Djordje. 1703

ZNACAJ IN USODO vam povem, ako pošljete lastnorodno spisane rojstne podatke in 6 din v znakah za odgovor. Franja Polanec Logarjeva, Medno 44, p. št. Vid nad Ljubljano. 1700

KLIŠEJE ENO VEČERJNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OREHOVA JEDRCA sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/1.

HRANILNO KNJIZICO Ljubljanske kreditne banke za znesek 150.000 din prodam. Posredovalci niso izključeni. Ponudbe pošljite na N. M., pošta Slivnica pri Mariboru. 1702

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POZOR! Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Klavžer, Vošnjakova 4. 1594

TEMNO MOŠKO OBLEKO dobro ohranjeno kupim. Kačič, Wolfova 12. 1699

KUPIM kratek klavir (Stuzfliegel) Stingl, Bösendorfer ali Steinböck. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro »Takoj gotovina«. 1704

STUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TEGOVSKEGA VAJENCA krepkega sprejema. Ponudbe s pričevali in sliko na Norb. Zanier & sin, Sv. Pavel pri Preboldu. 1701

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

PREPROSTE IN NAJFINIŠE

„NAŠ VAL“

Sporidi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnica.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran! UPRAVA: Ljubljana — Kraljeva ulica 5.

Krinka ljubezni

Roman

Potem so pa zadoneli pobožni akordi, glasovi pokore in izbruhi božjega gneva, toda vsa ta zbrana bitja niso bila ganjena, razen po glasovih, v katerih je plakalo obžalovanje, da je treba tako hitro oditi in izginiti.

V tišini se je nekdo rahlo dotaknil rame princa de Villingena.

— Oprostite, gospod... če se ne motim, poznate to rodbino. Kdo je tista dama z žalnim pajčolanom, ki kleči ves čas spredaj pri ženskah?

Tam je res klečala v žalno obleko in pajčolan zavita ženska postava. Bila je zadržana tako, da je bila splošna radovednost razočarana, ko je stopala iz svoje kočije v cerkev.

— To je gospodična de Valcor, — je odgovoril vprašan mož.

— Hči markiza in markize?

— Da!

— Eni pravijo, da je zelo lepa.

Princ de Villingen se je obrnil.

Zapeli so zvončki.

Ženske so vse poklekile, moški so pa stali in sklonili glave.

Nekateri so molili z rožnimi venc v rokah.

Ze po teh podrobnostih se je dalo ugotoviti, da pripada večina katoliškemu in nazadnjaškemu plemstvu.

Razvijajoč naprej misel, ki mu jo je bil zašepetal malo prej njegov spremljevalec, je dejal princ de Villingen tiho:

— Kako nesmiselno je trditi: ta mož je pravi vrag. Imel sem ga na samem rezilu svojega rapirja in če bi bil hotel...

— Bi bili prebodli njegovo telo, ki je morda iz mesa in krvi, — je odgovoril Escaldas zelo tiho. Toda njegova duša je pekliška. Pomislite, da me je obdolžil ponarejanja pisma, pisanega na papir, ki je bil izdelan pred osemnajstimi meseci, čeprav sem videl to ismo in ga držal v rokah pred štirimi leti in čeprav mi ga je izročila priča, ki ga je poznala skozi 20 let. In to je bilo isto pismo... Dotična priča je pa umrla skrivnostne smrti. In potem hočete trditi, da ni posegel sam vrag v to proketo afero!

Pri zadnjem, živahnem izgovorjenem stavku, je postal glas nekoliko močnejši. In v bližini stoječi ljudje so zopet protestirali. Čudilo so se, kako se moreta neznanca v cerkvi med pogrebnimi obredi pripraviti.

Duhovnik se je slednjič priklonil desno in levo ter pozval z nemo mimiko rodbinske člane, naj slede pogrebnim obredom.

Renaud de Valcor je vzel kropilo in napravil z njim v zraku križ pred kupom rož, v katerih se je skrival katafalk, potem je pa izročil kropilo svoji hčeri.

Micheline ga je dvignila z roko, ki ji je malone omahnila. Pod njenim žalnim pajčolanom ni bilo mogoče opaziti solz, toda vse njeno prožno in sloko telo se je stresalo v krčevitem ihtenju.

Po cerkvenih obredih sta se princ de Villingen in njegov spremljevalec požurila proti izhodu. Pred cerkvenimi vrati je stala mlada žena, ki se ni upala vstopiti v cerkev, ki je pa požirala z očmi in ušesi vse, kar se je razlegalo iz nje.

Bila je mlada delavka z otročičkom v naročju, delavka, ki je bila malo prej opozorila v ulici de Bac nase pozornost radovednežev.

Gilbert de Villingen jo je opazil. Zadržel je, nekaj časa je okleval, potem je pa namršil obrvi in stopil k nji.

— Bertranda, kaj počenjaš tu? — jo je vprašal z osornim glasom.

Dekle je prebledelo, ni se pa ganilo. Samo svoje velike jasne oči, žarečih zenic je dvignilo k njemu.

— Kaj počnem tu, Gilbert? Kaj vas pa to briga. Ali sem vam še kaj? In ali vam je še kaj ta otrok... najin otrok?

— Kaj škandal hočete povzročiti! — je vzkliknil princ.

— Ne, ne, ne bojte se tega, — je odgovorila delavka. In njen prijazni glas je postal še bolj za-

molkel. Dostojanstveno je stopila nekaj korakov nazaj.

— Pojdi! Govoril bi rad s teboj dve, tri besede, — je dejal princ manj osorno in priprotnil je:

— Escaldas, pojdite z menoj.

S temi besedami se je princ zopet obrnil k svojemu spremljevalcu eksotične zunanosti in okornih kretenj.

Vsi trije so se ločili od množice iz cerkve prihajajočih pogrebecev. Ko so bili že tako daleč, da jih ljudje niso mogli slišati, je dejal Gilbert dekletu, ki ga je bil nazval Bertranda:

— Končno se moraš odločiti. Ali si ali nisi na strani mojih sovražnikov?

— Na strani vaših sovražnikov!

— Da! Sit sem že tega, da te vidim večkrat kot živ očitek vesti. Prva tvoja beseda malo prej je bila obdolžitev. Na kaj se pritožuješ? Ne zapustim te in tudi tvojega otroka ne zapustim, če se odpoveš svoji objestnosti. Sicer pa nisem jaz tisti, ki bi ti mogel pripraviti srečno življenje. Jaz preživljam pravi peklo.

Čeprav imam naslov princa, čeprav znam uglašeno nastopati, sem po svojih gmotnih razmerah globoko pod teboj, uboga moja Bertranda.

Trpkost teh besed, nadih nežnosti, v kateri je zadržel njegov glas, je ganil ljubeče deklino srce.

— Gilbert, če trpite, zakaj ne pridete k nama? Malo ljubezni, to je vse, kar zahtevam od vas, da bi bila srečna, moj mali Claudius in jaz.

Izgnela je roko proti otroku, ki je obrnil svojo nežno glavo k nji.

ODLICNA PIRANDELLOVA KOMEDIJA **Večni zaročenec**

(Der Mann der nicht sein sagen kann)
Da se boste res lahko zabavali, Vam jamčijo stari znanci Karl Diehl, Leo Slezak, Karin Hardt in drugi... — KINO UNION, tel. 22-21. — Predstave ob 16., 19. in 21.

Naš mali Beograd v slavu in sokolskem ponosu

Krasen uspeh nedeljskega nastopa — Velikasten sokolski zbor vzklikal nastopajočim

Maribor, 8. julija. Naš mali Beograd, staroslavne Ruše, so bile včeraj pod močnim vtisom velikega slavlja. Tudi tega dne smo s spominom na samozavestnem občutku in prijetnim na častno preteklost spremljali potek sokolskih slovesnosti, ki po svoji vsebini in veličastnosti prav gotovo niso zaostajale za dosedanjimi prireditvami. Naše nacionalne in sokolske Ruše, na katere zremo vedno z največjim ponosom, so si nadele praznično obleko in se ovile v narodne trobojke, da čim dostojneje sprejmejo sokolske množice in na čim manifestnejši način ponovno izpričajo svojo nacionalno in sokolsko zavest ter da s tem ponovno potrdijo svojo nacionalno tradicijo. Sokolsko društvo v Rušah je prava sokolska trdnjava, ki si je v zadnjih dveh desetletjih vzgojila mlado, ponosno in samozavestno sokolsko generacijo, ki nam jamči za dosledno nadaljevanje nacionalnega in sokolskega poslanstva.

V nedeljo se je zgrnilo v Ruše vse, kar čuti nacionalno in sokolsko, da v slogi in slovesnem bratstvu proslavi pomemben sokolski praznik. Prišli so tudi odlični predstavniki našega območnega sokolstva ter javnega življenja. Med odličnimi gosti smo opazili tudi našega priljubljenega komandanta mesta Maribora brigadnega generala G. Goluboviča s soprogom, mnogo članov mariborskega oficirskega zbora in druge nacionalne ter kulturne delavce. Prispele so od blizu in daleč ter se zgrnile na letno telovadišče ob vzhodni Pohorji, ki je bilo slavlju primerno okrašeno in kjer se je za tem v sokolski disciplini odvijal pester, bo telovadni spored, ki je zadel vse navzoče.

Po strunem vkorakanju vseh telovadnih oddelkov na telovadni prostor so stari ruski Sokoli dvignili na drog državno zastavo, ki je ves čas nastopa ponosno plapolala v poletnem vetru. Ob knežjem kamnu so se razvrstili sokolski prapori ruskega in matičnega društva. Po odsvirani vse-slovenski himni »Hej Slovane!«, ki jo je odigrala vojaška godba mariborskega 45. pešpolka pod taktirko kapetana g. kapetana Jiranka, nas je ljubka ruska sokolska deca presenetila s strumno izvršenimi prostimi vajami in igrani, dočim so naraščajni in naraščajnice z vpletenimi motivi naših narodnih plesnih kol ob glasbeni spremljavi v prostih in orodnih vajah pokazali sadove svojega telesnovzgojnega dela, najbolj pa so ugajale obvezne proste vaje za vsesokolski zlet 1941. Spored je poživila tekma sokolskih borcev, ki so obteženi z nahrbtniki in puškami preko hrta, lepo izvršili bojni tek preko ovir. Tekmovala je 6 tekmovalcev in sicer 3 člani domačega ruskega sokolskega društva in 3 člani mariborskega matičnega društva. Zmagala je izvidnica Ruše, ki je v streljanju na tarčo dosegla 2 točki več nego njen mariborski tekmeč.

Drugo prijetno iznenađenje je bilo priredeno z orodno telovadbo, v kateri so nastopili 3 telovadci domačega društva ter 3 telovadci »šampioni« matičnega društva.

Ali bo Maribor prevzel vodilno vlogo v nogometu v Sloveniji?

Razmišljanja ob nedeljskih tekmah

Maribor, 8. julija. Včeraj smo imeli Mariborčani priliko videti na lastne oči moč bivšega predstavnika slovenskega nogometa v državni ligi. Mariborčani smo vedno z zanimanjem spremljali igranje v SK Ljubljani v ligi, katere številni neuspehi niso bili ravno v čast slovenskemu nogometu. Ni nam bilo razumljivo, da SK Ljubljana v liginih tekmah ni uspela. Včeraj pa nam je postalo vse jasno. Močstvo, ki je nastopilo pod firmo »ligaške enajstorce« v prijateljski tekmi proti ISSK Mariboru, je nalikovalo enajstoricu prvotrajnih klubov s področja ljubljanskega in celjskega podsvetja. V tehničnem pogledu je bilo nedeljsko močstvo SK Ljubljane morda boljše od ostalih klubov svojega področja, toda kar se tiče ostalih vrtil, niso ničesar pokazali. Od svojčasnih slavnih SK Ljubljane je ostalo le še ime. Vzroki za nazadovanje SK Ljubljane nam Mariborčanom niso znani. Morda so temu krivi razni vzroki, predvsem skrit profesionalizem. Spominjamo se le dejstva, da je SK Ljubljana pred leti zvalila v Ljubljano najboljši nogometaš ISSK Maribora, ki jih je ISSK Maribor leta in leta z velikimi žrtvami sam vzgojil. Zaradi preselitve najboljših nogometašev je pred leti nogometni odsek ISSK Maribora zašel v krizo, ki je trajala nekaj let. In spet si je ISSK Maribor vzgojil odlične nogometaše, ki so danes gotovo boljši od SK Ljubljane. Toda SK Ljubljana teza dejstva gotovo ne bo pripoznala. Znani »sportni pionirji« v Ljubljani bodo gotovo našli pota in sredstva, da bo bodoče prvenstvo tekmovalje slovenskih ligašev poteklo tako, kakor je zaželeno. Skoro gotovo pa je, da na zelenem polju SK Ljubljane ne bo mnogo pomenila, prav tako tudi ostali konkurenti slovenske lige s področja ljubljanskega in celjskega podsvetja. Zmagala bosta področja ljubljanskega in celjskega podsvetja, ISSK Maribor in SK Železnikar. Igrala prvo vlogo. Po moči in znanju obeh navedenih mariborskih klubov pripada znanokrat primate v slovenskem nogometu našemu mestu.

Toda medtem, ko se klubi borijo na zelenem polju, se je razvila na zeleni mizi huda borba in sicer med sportnimi »diplomati«. Kakor znano, je bil na ustanovnem občnem zboru mariborskega nogometnega podsvetja izvoljen odbor, v katerem je imela skupina SK Železnikarja večino. Pred 8 dnevi pa je Slovenska nogometna zveza na svoji seji imenovala nov odbor in to proti volji nekaterih prizadeti klubov, ki so bili sicer pozvani, naj imenujejo svoje zastopnike, pa niso bili upošte-

Bela, Primožič in Lepajne, ki so s svojimi vajami nedvomno zadovoljili še tako razvajeno in kritično oko. Temu nastopu je sledila z vso toplino sprejeta izvedba skladbe kapelinka Jiranka, kompozicija raznih motivov jugoslovenskih nacionalnih pesmi. Telovadni spored so zaključile skladno izvedene proste vaje ruskih članov in članic. Vsi nastopajoči so zastavili mnogo truda in je vsak oddelek po svojih močeh prispeval k celotnemu uspehu. Za svoja izvajanja so bili oddečki deležni zaslužene priznanja.

Po uspelem telovadnem nastopu je bila slavnostna poklonitev spominskega traku mariborskemu sokolskemu društvu Telovadci oddelki so se razvrstili na telovadnem prostoru. Naka je društveni starosta br. Krejci naslovil na navzoče goste tople pozdravne besede. Njegov prvi pozdrav je veljal navzočemu komandantu mesta Maribora g. generalu Goluboviču, nadalje župniku starosti br. Dr. Goršku, vsem ostalim sokolskim predstavnikom, Sokolom in Sokolicam ter narodnemu občinstvu. Br. starosta je v svojem zanosnem govoru poudaril pomen tega sokolskega slavlja, ko je rusko sokolsko društvo s pravkar zaključenim telovadnim nastopom podalo obracun svojega neumornega telesnovzgojnega dela. Poudaril je prijetno dejstvo, da podzdravljajo Rušani ob vseh bližnjih prilikah v svoji sredi članstvo matičnega društva, ki je omogočilo gradnjo in popolno sanacijo Sokolskega doma v Rušah. Tesna povezava ruskega sokolskega društva z mariborskim matičnim sokolskim društvom živi in bo živela tudi vnaprej. V znak zahvalnosti za to sodelovanje in vsestranski podporo je br. starosta pripel na matični prapor spominski trak, poudarjajoč pri tem, da smo letošnje sokolske slavje opravili v okrnjenem obsegu brez povorke in brez nagovorov ter brez manifestacij, ki ga pa zaključujemo z eno samo edino manifestacijo, namreč manifestacijo za našega prvega in najvišjega Sokola, za našega sokolskega starešina Nj. Vel. kralja Petra II. Velikasten sokolski zbor je v globoki vdanoosti do naše narodne dinastije živahno vzklikal kralju in domovini.

V imenu matičnega društva se je za poklonjeni spominski trak zahvalil br. dr. Mačus, ki je v kratkih, toda klenih besedah izrazil željo, da bi ta prapor, ki je bil l. 1914 razvit v Rušah, plapolal še dolgo vrsto let v svobodni Jugoslaviji. S tem je bil tudi drugi del sokolske svčanosti zaključen in se je sokolska množica zgrnila nato na telovadišče pred ruskim Sokolskim domom, kjer so zbrani Sokoli in Sokolice v prijetnem družabnem razpoloženju prebili med ruski Sokoli nekaj prijateljskih uric. Družabni setnek sokolstva pred Sokolskim domom je poživila glasba mariborske vojaške godbe, ki je z neumorno spremljavo tako pri nastopu kakor tudi pri družabnem sestanku izdatno pripomogla k veličastnemu uspehu ruskega sokolskega slavlja.

vani. Novi odbor Mariborskega nogometnega podsvetja je sedaj takole sestavljen: predsednik mr. Ph. Ciril Maver. (ISSK Maribor), podpredsednik E. Jošič (SK Železnikar), tajnik I. Milan Mozetič (SK Železnikar), tajnik II. Viljem Mihelič (ISSK Maribor), blagajnik Franc Lovrec (SK Železnikar), kapetan O. Obrsnel (ISSK Maribor), odborniki: S. Grbac (ISSK Maribor), E. Frankl (Rapid), F. Kette (Slavija), in Maks Novšek (ISSK Maribor). Zastopnik mariborskega nogometa pri Slovenski nogometni zvezi g. J. Fišer je na zadnji seji SNZ zahteval, naj se krivica popravi, ker imenovanje odbora ne ustreza željam večine klubov na področju mariborskega nogometnega podsvetja. Toda predlog in zahteva g. Fišerja je bila odklonjena. Zastopnik SK Železnikarja v mariborskem nogometnem podsvetju so zaradi tega izvajali konsekvence in podali ostavko na funkcije. Borba za zeleno mizo je stopila sedaj v odločilno fazo. Zeleti bi bilo, da se najde solucija, po kateri bi bilo zaželeno složno sodelovanje vseh klubov na področju MNPS, ker je to v interesu mariborskega sporta. Domači prepričani bodo koristili le Ljubljani, ki bo znala iz prepričkov kovati kapital...

KINO SLOGA — tel. 27-30
Maurice Chevalier — Jack Buchanan
Življenje za kariero
Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

SPORT

Teniški turnir. V nedeljo je bil na teniških igriščih ISSK Maribora teniški turnir in sicer so tekmovali pari. Sodelovalo je skupno 24 igralcev. Zmagal je par Tončič-Korenčan, drugo mesto pa si je priboril par Albanež-Škapin. Zmagovalci so prejeli krasno darilo znanega sportnega medija trgovca g. Masteka.

V nedeljo 14. julija bo na stadionu SK Železnikarja ob Tržaški cesti odločilna tekma za naslov nogometnega prvaka Slovenije. Tretjič bosta pomerila svoje moči v finalnem tekmovalju za prvenstvo Slovenske nogometne zveze ISSK Maribor in SK Železnikar. Za tekmo se opaža v vseh mariborskih sportnih krogih veliko zanimanja.

Palada trener v Mariboru. V Mariboru je prispele s svojo soprogom znani beli »mušketir« g. Palada, ki trenira nekatere mariborske teniške igralce.

Tezenske novice

Tezno, 8. julija. Navzile poletni vročini je pri nas zelo razgibano društveno življenje. V nedeljo popoldne so ponovili dilantni Rdečega križa na vrtu pri Dovcu na Ptujski cesti veseligr »Rodoljub iz Amerike«, ki je v vsakem pogledu imela lep uspeh. Ljudstvo se je do dobira nasmejalo in je nagradilo igralce z zasluženimi pohvalami. — Pridno se tudi nabirajo prispevki in darila za tombolo, ki bo prihodnji mesec na sokolskem telovadišču. Na ta način upa odbor Rdečega križa na Teznu, da bo zbral dovolj sredstev, ki so potrebna zlasti za lajšanje bede naših domačih revežev.

V soboto popoldne je prispela iz Zagreba žalostna vest, da je nenadoma umrl, začet od kapi, ki je iskal pomoči pri zdravniku specialistu, 52letni inž. Anton Tempel, vodja tehnično konstrukcijskega oddelka pri »Splošni stavbi družbi«. Na poslopolno tovarne je izobesena žalna zastava v počastitev pokojnikovega spomina, saj ima rajnik velike zasluge za razvoj in napredek naše največje tovarne, kajti po njegovih načrtih je bilo zgrajenih šeststo mostov po raznih pokrajinah naše domovine in je tudi letos zaradi teh zaslug sprejel odlikovanje reda sv. Save III. stopnje. Po rodu Čehoslovak je prišel na Tezno leta 1922, kjer je bil v svojstvu tehničnega vodje v navedeni tovarni. S svojo ljubeznivostjo in vestnostjo si je ustvaril spoštovanje ne samo med uradniki in delavstvom, ampak tudi med občani, saj je rad podpiral vsa naša kulturna in nacionalna društva. Pred leti, ko je postal naš državljani, si je zgradil v Aljaževi ulici v Mariboru hiško, kjer je imel največje veselje z gojenjem lepih nasadov in cvetlic. Pogreba, ki se je vršil danes popoldne, se je udeležilo poleg uradništva z g. ravnateljem F. Babičem na čelu tudi vse delavstvo, nadalje zastopniki raznih tovarn in številno domače prebivalstvo. Med pogrebi smo opazili med drugimi ravnatelja Ljubljanske kreditne banke g. Stergarja, inž. Dračarja, inž. Klepacha, ravnatelja Zupanca itd., razen teh tudi druge odlične predstavnike mariborskega gospodarstva. Pred krsto so nosili delavci številne vence. Za krsto je stopala žalujoča vdova s sorodniki, nato uradništvo in delavstvo. Domača tezenska godba, katere vnet podpornik je pokojni bil, je igrala žalostinke. Številni pogrebi so se žalostno vračali od groba moža, ki ga je smrt iztrgala v lepi moški dobi sredi dela vestnega uradnika in dobrega prijatelja, ki mu bodo vsi ohranili časten spomin. Žalujoči vdovi in sorodnikom naše globoko sožalje!

Na Boču bodo zgradili planinski dom

Poljčane, 8. julija. Ko si se vozil iz Ljubljane v Maribor ali obratno, gotovo nisi prejel precej velike, zelo prometne postaje Poljčane, kjer se izpod vzhodja prijazne vasi istega imena na južni strani dviga v nebo veličastna, kopasta gora Boč, ki dosega s svojim solovitim razglednim stolpom ravno 1000 m višine. Z dograditvijo stolpa (zgrajen je bil pred 10 leti) na Boču je kraj v tujem prometu mnogo pridobil. Vsako leto pride v Poljčane in na Boč več tisoč gostov z vseh strani in so Poljčane postale pravo letovišče, čeprav oficijelno med letoviškimi kraji niso navedene.

Na pragu drugega desetletja sta se odločili podružnici **Rogaška Slatina-Poljčane**, da nadaljujajo s delom, začeti pred 10 leti (zgraditev stolpa vrh Boča, kočica v sedlu in ureditev planinske restavracije pri Miklavžu). Odločili sta se za gradnjo planinskega doma na Boču, za enkrat skromnejšega obsega, ki se bo potrebnam primerno razširil. Včeraj so si nekateri odborniki ogledali in izbrali teren. Zapele so že tudi prve sekire in so bila zaznamovana drevesa, ki bodo napravila prostor novemu domu. Kakor pred 10 leti, ko so gradili stolp na Boču, je v planinskih krogih veliko zanimanje za novo planinsko postojanko. Z novim domom, ki se bo še to leto začel graditi, bo v doglednem času mnogim ljubiteljem Boča omogočeno daljše bivanje na tej priljubljeni gorski točki, kar je bilo sedaj zaradi pomanjkanja primernih prenočišč oteženo. Dom bo imel lepo lego, malo nad sedanjo restavracijo, v idiličnem kotičku, sredi brezovega, smrekovega, borovega in brestovega gaja.

Najlepša prilika za ogled prostora se bo mudila v nedeljo 14. julija, ko bosta praznovali planinski podružnici na Boču svoje tradicionalno planinsko rajanje. Nedeljsko slavlje bo še posebej pomena, ker je prireditev namenjena v prid bodočemu planinskemu domu. Veliko planinsko plešišče, ki bo za ta dan prirejeno, se že gradi in v tekstu so vse druge priprave na gorski planoti pri Sv. Miklavžu, kjer je vselej tako prijetno, da pozabiš na vse skrbi, ki te tarejo v dolini. Ob 10. bo v 500 let stari cerkvi priprošnja sv. Miklavža služba božja, nato pa veselo rajanje. Pri prireditvi bo sodelovala godba »Dravac iz Maribora. Boč« dvigajoč se ponosno nad zrelimi žitnimi polji in plodnimi njivami, obkrožen od cvetočih slovenskih lip, je

Iz Celja

— Lep učni uspeh na rudarski šoli. Na drž. rudarski šoli v Celju je bilo ob koncu školskega leta 75 dijakov, ki so vsi izdali razred. V tretjem letniku je bilo 25 dijakov, in to 16 rudarjev in 9 pivlarjev. Vseh 25 dijakov je napravilo ustni izpit pred izpitno komisijo, ki ji je predsedoval odposlanec ministrstva za gozdove in rudnike g. Jovan S. Dinč. — Pravilno kolkovane prošnje za sprejem v šolo v šolskem letu 1940/41 je treba vložiti pri ravnatelstvu šole do 1. avgusta. Sprejemni izpit bo 1. septembra. Vsi na novo sprejeti dijaki se morajo javiti že 31. avgusta. Podrobnejše informacije daje ravnateljstvo zavoda.

— Divji praški ustrelel v Hudčevem grabnu. Te dni je g. Franc Cilenšek, ravnatelj dekleške meščanske šole v Celju, v znanem Hudčevem grabnu pri Celju ustrelil divjega prašiča, ki je tehtal 70 kg. Tak lovski plen je za celjski okoliš res prava redkost.

— Zaradi vlačuganja in izsiljevanja je celjska policija aretirala neko G. in jo izročila sodišču.

— Dva napada. V nedeljo je neki vinjen moški napadel 21letnega posestnika Konrada Fazarinca iz Trnovel pri Celju in ga zabodel z nožem v obe nogi. — Istega dne je neki moški iz Dobja pri Planini napadel 31letnega posestnika sina Antona Ferca iz Prevorja pri Pištanju in

ga zabodel z nožem v desno pleče. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnico.

— V zadnjem trenutku so ga rešili. — V nedeljo je 38letni dninar Karel Rojc iz Celja kopal v nedeljo popoldne v Savinji pri moškem kopalšču, mu je nenadoma postalo slabo in se je začel potapljati. Na pomoč je prihitel takoj kopaljski mojster g. Radoš in spravil nezvestnega Rojca na breg. Rojca so prenesli v bolnico, kjer se je kmalu zavelel.

— V celjski bolnici je umrl v nedeljo 15letni rudarjev sin Ivan Lešnik z Rečice pri Laškem s kozolca in si zlomil levo nogo v gležnju. — V istem kraju je padel 29letni čevljarji mojster Rudolf Videčnik doma s strehe. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe. — Na Belih vodah nad Topolščico pri šostanju se je 31letni delavec Josip Brezovnik v soboto pri delu v gozdu vsekav s sekuro v levo stopalo in se močno poškodoval. — Na Strančah pri Konjicah je padel 37letni posestnikov sin Jurij Podpečan v soboto s kozolca in se močno poškodoval po glavi in rebrih. — V soboto popoldne je padel pri gradbi zaklonišča kamen na 31letnega delavca Miho

Kozarja od Sv. Rozalije pri št. Juriju ob juž. žel. in mu hudo poškodoval levo nogo. — V nedeljo je našel 17letni ključavničar, ki vajenec Josip Krebs v Petrovčah vojaško patrono in je začel točiti po njej. Patrona je eksplodirala, pri čemer je naboj Krebsu hudo poškodoval levo pazduho. — Pri delu v mestni klavnici v Celju se je 19letni mesarski pomočnik Anton Praznik v ponedeljek zjutraj po nesreči vrezal z nožem v levo roko in si prerezal kite na dlan in kazalcu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Mariborske in okoliške novice

Obvestilo učencem meščanskih šol. Minister prosvete je z odlokom z dne 27. junija odredil, da smejo izjemoma učenci srednjih in meščanskih šol, ki so v juniju 1940 opravljali nižji tečajni ali završni izpit in dobili v rezultatu največ dve slabi oceni, opravljati popravni izpit iz teh dveh predmetov v mescu avgustu t. l. Opozorjamo učence, naj učno snov pridno ponavljajo in naj se v avgustu pravočasno prijavijo k izpitu. Oni, ki so bili odklonjeni na podlagi slabe ocene iz slovenščine na leto dni, ne pridejo v poštev, ker niso polagali celotnega izpita. — Društvo meščansko-šolskih učiteljev.

— Naknadna zapisnica vojaških obveznikov bo 10. avgusta ob 10. v Gambričevi dvorani v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26. Kdor izmed v Mariboru bivajočih obveznikov še ni prisel Nj. Vel. kralju Petru II., naj se do 15. julija zgleda v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11.

— Kaj velja za brezmesni dan. V smislu pojasnila Združenja mesarjev in klobasničarjev v Mariboru ob 10. t. m. dalje ob sredo, četrtkih in petkih prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa. Ta prepoved se ne nanaša na notranje dele živali, to je na možgane, jezik, pljuča, jetra, ledvice, vampe in druge notranje dele. Torek torej ne velja več za brezmesni dan. Izjemoma in po živnozdravniškem predlogu sme pristojna prvostopna splošna upravna oblast dovoliti klanje telic in junic pod enim letom starosti, če niso dobre za rejo, ali ako nastopi primer nujnosti. Za odobritev, ki jo izdaja splošna upravna oblast, ni treba plačati nobenih takov.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Minafiškova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25-85, ter Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

— Pogreb vrliga moža. Na Pobrežju so se zbrali v nedeljo popoldne številni pogrebi, znanci in prijatelji ter stanovski tovariši blagopokojnega policijskega pristava g. Dragotina Jurga, da ga pospremiti na njegovi poslednji poti. Polnoštevilno so bili zbrani uslužbenci predstojništva mestne policije v Mariboru s policijskim šefom g. S. Kosom in policijskim svetnikom g. K. Pestevškom na čelu. Povel so pod vodstvom zborovodje g. J. Lahe ubranili odjemlji žalostinke »Vigrede in Jamice«. Nepozabni pokojnik je zmerom vneto deloval v raznih nacionalnih organizacijah, posebno živahno se je udeleževal v moralniškem odseku Jadranske straže. S svojim delom si je pridobil obilo priznanja in spoštovanja. Vsi, ki so ga poznali in cenili, ga bodo ohranili v trajnem spominu.

— Nov grob. V Levstikovi ulici 7 na Teznu je umrla posestnica Julijana Sivka, stara 78 let. Žalujočim svojcem naše globoko sožalje.

— Nova dražba. Ljubljansko apelacijsko sodišče ni odobrilo lastninskega prenosa poslopja kavarne »Astorica« na trgovca s pohištvo g. K. Wesiaka. Zaradi tega bo nova dražba.

— Za mrtvega proglašeni se je javil. R. M. se odšel leta 1910 v Zedinjene države. Od tam se je poslednjič javil domačin iz Chicaga l. 1913 in sicer iz tamošnje bolnice, kjer je bil na operaciji. Odtlej ni bilo o njem ne duha ne sluha. Zato ga je mariborsko sodišče na predlog svojcev dne 31. decembra 1915 proglašilo za mrtvega. Uvedeno je zapuščinsko postopanje in vse premoženje je pripadlo ženi. Dne 28. marca 1939 pa se je nenadoma vrnil v domovino. Začudenim svojcem je pripovedoval, da je večkrat pisal svoji ženi, toda nikdar ni dobil odgovora, naka je tudi sam umolknil. Na sodišču so bili nemalo presenečeni, ko je stopil v pisarno dozdevni mrtvec. To je menda prvi primer pri mariborskem sodišču, da se je javil nekdo, ki ga je sodišče proglašilo mrtvim. Pričakovati je, da se bo sedaj, ko bodo naši diplomatski odnošaji s sovjetskimi Rusijo urejeni, oglašil še marsikateri mrtvec iz svetovne vojne, ki je ostal v Rusiji. Mnogo jih je, ki so se tamkaj oženili in si ustanovili lasten dom,

Kozarja od Sv. Rozalije pri št. Juriju ob juž. žel. in mu hudo poškodoval levo nogo. — V nedeljo je našel 17letni ključavničar, ki vajenec Josip Krebs v Petrovčah vojaško patrono in je začel točiti po njej. Patrona je eksplodirala, pri čemer je naboj Krebsu hudo poškodoval levo pazduho. — Pri delu v mestni klavnici v Celju se je 19letni mesarski pomočnik Anton Praznik v ponedeljek zjutraj po nesreči vrezal z nožem v levo roko in si prerezal kite na dlan in kazalcu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI, telefon 41-79

Neobičajne pustolovščine, pesmi, slagerji!

Penzion Filoda

V glavnih vlogah: Ida Wüst, Theo Lingen
Predstave: danes, jutri in v četrtek ob pol 9. uri

Prihodnji spored v soboto 13. VII.

Sergije Panjin

med njimi so seveda tudi taki, ki so v »starem kraju« pustili ženo in otroke, pa smatrajo, da je bolje za nje in za domače, ako ostanejo »mrtvi«, za kar jih tudi smatrajo. (Del. Pol.)

— Nož. V nekem vinotoku v okolici Frama je nastal med vinjenimi fanti spopad, v teku katere so se zabliškali tudi nožje. Sredi gneče je obelehal v mlaki krvi 28letni Franc Starman, ki mu je nekdo zasedil nož v hrbet. Težko ranjenega Starmana so mariborski reševalci odpravili v bolnico. Zadevo razčiščujejo orožniki.

— O tem in onem. O priliki nedeljskega slavlja je bilo izročeno studenskem zupniku g. Kalohu odlikovanje reda sv. Save V. stopnje. — Okoli 3000 sezonskih delavcev je šlo letos delat v Nemčijo. — Z zlato kolajno je bil odlikovan za vestno službovanje orožniški narednik vodja g. Jože Zager. — Maistrovi borci, ki so bili na Oplencu, so se vrnili v Maribor. Na grob kralja Aleksandra na Oplencu so položili lep venec. — Mehanik g. Jakob Tišlar iz Slovenjgradca je podlegel poškodbam, ki jih je dobil ob priliki prometne nesreče med Dovžami in Slovenjgradcem. — 28letni zidar Franc Horvat iz Podvinčev je padel s strehe in si zlomil levo roko. Pri Sv. Marku je krava hudo poškodovala 58letno dinarico Terezijo Korošec. Oba poškodovanca se zdravita v bolnici.

— Smrti padec z drevesa. 16letni posestnikov sin Fran Malek iz Zabajka je obiral lipo. Med obiranjem je padel z drevesa in dobil hude notranje poškodbe. Poškodovanec je tudi na rokah in po obrazu. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa kmalu nato podlegel poškodbam.

Kolesarjeva smrt ob avtomobilu

Maribor, 8. julija. Pred znano Veljevo gostilno v Koških se je nočjo okoli 20 pripetila usodna prometna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. V omenjenem času je vozila iz Maribora proti Pencilu limuzina tipa Mercedes z evid. številko 2-1751. Ko je osebnostni avtomobil prispel pred Veljevo gostilno, se je nenadoma znašel pred njim kolesar, ki je zavozil naravnost vanj. Kolesar je padel na blatnik avtomobila, nato pa je v velikem loku treščil na sredo ceste, kjer je z razbito lobanjo obelehal nezvesten v mlaki krvi. Avtomobil se je takoj ustavil in so tudi poklicali mariborske reševalce, ki so že v nekaj trenutkih prispeli na kraj nesreče. Vsaka pomoč je bila zaman, ker je bil kolesar že mrtve. Gre za 40letnega delavca Frana Maharja, stanujočega v Radvanju, ki se je vračal z dela iz Košakov domov ter ga je nacisti doletela tragična smrt.

Iz Trbovelj

— Svinjska kuga je bila uradno ugotovljena pred par dnevi v Gaberskem in Knez-dolu občine Trbovlje. Studenci in v Hraštniku-Dolu. Ugotovljeno je, da je bila za nešena s tihotapljenim dovozom bolnih svinj po nekem trgovcu z živino iz Hrvaške. Zato so okuženi dvorci v vasi Knezdolu postavljeni pod strogo zaporo ter se od tam ne sme odpraviti ali odstraniti nobena svinja brez oblastvenega dovoljenja niti se v te dvorce ne smejo privesiti nove svinje. Vstop v okužene dvorce je prepovedan trgovcem z živino, mesarjem, stročarjem in drugim tujim osebam. V vasi Gabersko in Knezdolu občine Trbovlje je prepovedana do nadaljnjega laikom kastracija svinj in merjascev. Posestniki morajo vsako sumljivo obolelo svinjo takoj javiti pristojni občini. Svinjaki se morajo razkužiti točno po prejetih navodilih. Osebe, ki so zaposlene pri negi svinj v okuženih svinjarnih, si morajo vsakokrat, ko zapuščajo svinjaki, razkužiti obutev in roke v 2% raztopini sode. Gnoj iz okuženih svinjarkov se mora odlagati v gnojne jame in vsakokrat polit z apnenno vodo. Prekršitve predpisov so strogo kaznive.

Posredovanje velesil osi med Rumunijo in sosedi

O sporih naj bi razsodila Rim in Berlin, ki bi nato jamčila za nove rumunske meje

Beograd, 8. julija. p. Po informacijah berlinskega poročevalca »Politike«, se našašajo razgovori med vodilnimi nemškimi in italijanskimi državniki tudi na konture bodoče ureditve Evrope. Položaj pa še ni tak, da bi bilo mogoče o tem že konkretno sklepati in da bi bil to edini in glavni predmet razgovorov. Vojna še traja. Zato morajo odločilni nemški in italijanski činitelji posvečati glavno pozornost nadaljevanju vojne. Kar se tiče južno-vzhodne Evrope, je znano, da predstavljajo občutljiv in važen del politike držav osi. Zato veljajo sedanj razgovori kancelarja Hitlerja in Ribbentropa na eni ter grofa Ciana na drugi

strani v glavnem Rumuniji. Situacija v Rumuniji je zelo delikatna. Rim in Berlin bosta storila vse, kar je v njuni moči, da se razmere v Rumuniji stabilizirajo. Glede zahtev Madžarske in Bolgarije bodo Rumuniji priporočili, da ponudi arbitražo Italiji in Nemčiji. Rim in Berlin si bosta prizadevala, da najdeta takšno rešitev, ki bo kolikor mogoče zadovoljila vse tri države, in da bodo to rešitev vse tri prizadele države tudi spoštovale. Ne izključujejo možnosti, da bi po končani arbitraži Italija in Nemčija ponudili Rumuniji jamstva za njene nove meje.

Rudnik zlata v Arktidi

Rudniško mesto, ki ima zveze s civiliziranim svetom
le z letali

Ze nad pol le, a teden za tednom dovaža posebnost letala iz arktične dežele državni kovnici denarja v Kanadi. Plovci Ottawa. Viskito na severu na severozapadnem kanadskem ozemlju je bil odprt največji rudnik zlata na svetu. Leži le 200 milj južno od polarnega kroga. Tam je zraslo na skrajni točki pod imenom Yellowknife moderno rudniško mesto, ki pa doslej ni poznalo ne avtomobilov in ne železnice. Edino prometno zvezo s civiliziranim svetom ima z letalom.

Yellowknife pomeni "rumeni nož". To je ime indijanskega plemena, ki ga imenujejo tudi Tschipewyan. Ki žive ob Velikem jezeru sužnjem. Sele pred letom je bilo odkrito ležišče zlata in sicer po zelo neenavrednem naključju. Bivši angleški mornariški častnik Fred Thompson, ki se udeležuje v Kanadi že dolgo vrsto let kot zlatokop, je odkril ta bogata ležišča zlata iz zraka na poletu iz Edmontona v Akla-vik. Zaradi močnejše stroje je bil prisiljen, da se je spustil z letalom nizko in iskal je prostor za priletni pri tanek Ključ navarnemu položaju je Thompson bistro opazoval okolico in značilni pokrajine. Kot strokovnjak je med sklopiem razpoznaval povsem jasno zlatonosno rudniš-ko in takol po končanem potovanju se je začel pripravljati na ekspedicijsko najdišče zlata. Thompsonu se je posrečilo ležišče zlata najti brez težav in kmalu je postal bogat mož Kanadske oblasti so mu obljubile podporo za utoritev rudnika. In sicer zato, da bi uvedel stalno le alsko progno med Edmontonom in taboščim zlatokopov. Brez letalske zveze bi najdišča zlata sploh ne mogli izkoristiti. V okolici 350 km ni namreč žive duše in ne nobene naselja. Odkritel bi lahko dobivali življenjske potrebščine. Po šestmesečnih pripravah je dobil največerniški rudnik na robu Arktide prometno zvezo s svetom.

Novo rudniško mesto se prvič razlikuje od taborišč lovcev zlata v starih časih. Jack London, ki je opisoval pustolovski življenje lovcev zlata, bi bil danes nedvomno zlo razočaran, če bi obiskal Yellowknife, kjer traja zima skoraj vse leto. Ne našel bi tam pustolovščine, ne tritimi ali črni vrtni in z nabiti pištolami ob boku ter s širokokrajnimi klobuki. V Yellowknifeu ni niti najmanjše kočnice. Nobenega zabavišča ter tudi ne igranišča. Tisti 200 ljudi, ki živijo v novem mestu, trgovci in urbeni letske družbe in uprave rudnika so zelo trezni ter

žive povsem neromantično življenje. Tam so zaposleni le moške, ki imajo v Edmontonu svoje družine. Vsak izmed njih dobi po 5 dni na mesec dopusta, da se lahko doma nekoliko razvedri. Vožnja z letalom imajo zastoni. Vedeti po moramo, da je Edmonton 700 milj oddaljen.

V Yellowknife je prenovljeno dovažati alkoholne pijače, orožje in igrane karte. Prepovedani so pa tudi obiski žen. Ker veže Yellowknife s svetom samo letalo, je nadzorstvo nad temi predpisi zelo lahko, toda, če ni dovoljeno uvažati alkoholnih pijač in orožja, pa imajo prebivalci tega rudarskega kraja vedno dovolj svežega sadja, mleka, čokolade in vsega drugega, kar potrebujejo. Vsak dan jim dovaža življenjske potrebščine letalo. Ne manjka jim tudi raznih brezalkoholnih pijač, limonade, mineralne vode itd. Osemenjajo pa tudi najnovejša lista. Imajo tudi malih kinematograf, ki le edino zabavišče v tem kraju. Zlato odvažajo vsaki 14 dni. Dela defektiva spremlja piloti. Zlato odvažajo neposredno državni kovnici denarja v Ottawi.

Rudnik so lani septembra slovesno odprli v nazočnosti celotnega štaba tehnikov in zastopnikov vlade. Ob tej priliki je bil prireditel v novem kraju na robu arktide slavnostni banket na katerem so gostom postregli z najrazličnejšimi jedmi in slaščicami kakor kje v vsemestu. Rudnik v Yellowknifeu so imenovali Negus, kar pomeni nič skupnega z abesinskimi prestolom, temveč izvira ime od kuhanega vina. Ko je namreč Thompsonova ekspedicijska našla ležišče zlata si je želela izčrpana kuhanega vina, kar ji je bilo ustreženo. To je bila edina alkoholna pijača, došla poizčita v tistem kraju, a sedaj se morajo rudarji zadovoljiti s samimi čajem vendar se jim to ne zdi prevelika žrtve.

Iz Edmontona lahko delajo nedeljske izlete z letalom v Yellowknife. Ti izleti nad divjo kanadsko naravo so zelo marmokom v resnici romantični. In sedaj so prišli v modo. Mnogi turisti si predtavljajo življenje v Yellowknifeu povsem drugačno, kakršno je v resnici in zato je marsikdo razočaran, ki pričakuje romantično pustolovščino. V tem rudarskem kraju ni nobenih razburljivih spopadov med rudarji zaradi žensk ali zlata. Tudi zločinom tu ne cvete pšenica, ker prav prevoz zlata z letalom onemogoča ropanje in tatvine zlata.

Mesto duševno bolnih v Belgiji Uspešno zdravljenje bolnikov v svobodi

Na svetu je nekaj krajev, v katerih žive samo bolniki. Med take redke kraje spada tudi belgijsko mesto Gheel. V Gheelu prebivajo številni duševno bolni, toda ne v zaprtih celicah, v bližini, temveč v popolni svobodi in opravljajo sami pretežni del potrebnega dela. Seveda so pod zdravniškim nadzorstvom.

Mesto Gheel je bilo ustanovljeno v dvajsetem stoletju. Legenda nam pripoveduje, da je v Gheel pobegnili pred svojim očetom, ki je zblaznel, princesa Dyfane. Bolni oče je naročil bratcu, ko je zvedel, kje je, naj jo prebodejo. Prebivalci Gheela od tiste dobe časte nesrečno princeso kot svetnico in proglasila je za zaščitnico vseh, ki imajo »šudica v krvi«. Mnogi, ki so mislili, da nimajo v »zgornjem nadstropju« vsega v redu, so potovali v Gheel na grob nesrečne Dyfane in veri, da bodo ozdraveli. Prebivalci Gheela so skrbno negovali domneve in prave norce, dokler je bilo mogoče. Pozneje so celo postavili za lastnimi sredstvi veliko bolnišnico. Medtem ko so drugje v Evropi ravnali z blaznimi kakor z divjimi zvermi, jih uklepal kakor jetnike in zapirali v vlažnih in temnih kletih, so smeli duševno bolni v Gheelu spati v čistih posteljah in so jih negovali poštvovalni ljudje. To mesto je belgijski kralj pred 80 leti namenil za kolonijo duševno bolnih.

V 3000 gospodinjstvih v Gheelu živi sedaj okrog 1300 duševno bolnih. Večina se preživlja sama, kakor da so popolnoma normalni, za tiste, ki si ne morejo služiti kruha sami, pa prispevajo njihovi sorodniki. Duševno bolni delajo bodisi v gospodinjstvih svojih gostiteljev ali v občinskih delavnicah. Za delo prejema plačo po posebni tarifi. Razen tega prispeva zanje še vlada manjše prispevke. Sožitje belgijcev z zdravimi prebivalci je povsem soglasno in doslej še ni bilo nobenih hujših incidentov. Če začne kdo izmed bolnikov besneti, kar se zgodi navadno, če ga kdo razdraži ali če niso z njim pravilno ravnali, ga pripeljejo v bolnišnico na periferiji mesta. Ta bolnišnica ima 100 bolniških postelj, ki pa jih navadno ni niti polovica zasedenih. V tej bolnišnici ne potrebujejo atletske stra-

nikov in tudi na oknih nimajo mreže. Če kljub temu kdaj kak pacient odide iz mesta brez dovoljenja, ga takoj poiščejo in pripeljejo nazaj. Ravnatelj mu samo zagrozi, da bo pri drugem poskusu pobega prejel v pravo blaznico, kjer ne bo prejel nobene plače. To navadno zadostuje in drugi nič ne pobegne.

V Gheel se ne prihajajo zdraviti le duševno bolni Belgiji, temveč tudi mnogi inozemci. Slehernega novega gosta najprej nekaj dni opazujejo, nakar mu dovolijo, da si sme izbrati dom, kjer bo prebival. Gospodar pa prejme od zdravniške informacije o svojem novem gostu in njegovih navadah. Če dobi na primer gosta, ki se proglasa za zadnjega cesarja Kitajske ali generalnega ravnatelja belgijskih plinar, se ravnajo v hiši po tem.

V Gheelu je zaposlenih šest zdravnikov, ki redno obiskujejo bolnike po hišah. Gheelški sistem zdravljenja duševno bolnih se je izkazal za zelo uspešnega. Vsako leto lahko odpuste približno četrtno bolnikov, ker so ozdravljeni tako, da nadzorstvo ni več potrebno. Lahko se posvete zopet svojemu poklicu brez nevarnosti za druge prebivalce.

Leto za letom prihajajo v Gheel številni psihiatri iz nešteti držav, da bi se preučili o uspehu gheelške metode zdravljenja duševno bolnih. Večina misli, da se ta sistem ne more uvesti kje drugje na svetu. Silno težko bi našli kraj, kjer bi se prebivalstvo prilagodilo življenjskim navadam norcev, kakor se je v Gheelu, kjer imajo ljudje v tem pogledu praktične izkušnje, stare nekaj stoletij.

Ameriški natečaji

V Ameriki so nedavno razpisali natečaj v pletanju. Zmagovalec so razdali 20.000 dolarjev. Tekmovanja so se lahko udeležili le moške, v razsodišču pa so odločale žene. V Ameriki so sploh razni natečaji na dnevnem redu.

Nedavno je neka nova tovarna vložila v tubo zobne paste ček za 100.000 dolarjev. Dolge tedne so iskali v časopisih veliki

oglasil z besedilom: »Ali ste že našli ček?« Na Broadwayu so žarele ogromne svetlobne reklame: »Velika skrivnost tube zobne paste!« ali »Ali ste že pogledali v svojo tubo?« Tudi po radiu so napovedovali vsak večer vpraševali, ali je že srečen uporabnik nove zobne paste našel v tubi ček. Sreča je doletela nekoga naglušnega starca, ki sploh ni čital listov in ne poslušal radija. Tubo je zavrgel s čekom vred in po petih tednih jo je po naključju našel deček in dobil 100.000 dolarjev. Tekmovanje je doseglo svoj namen. Tovarna je prodala ogromno zobne paste in blago je postalo popularno.

Priljubljenost raznih tekmovalj v Ameriki je izpodbudila Wilmerja Shepherdja iz Filadelfije, da je odprl šolo, ki je edinstvena na svetu. Učenci se uče, kako je treba zmagovati v tekmovaljih. Ustanovitelj šole je dobil pri raznih tekmovaljih že 30.000 dolarjev, nadalje tisoče pa zbira od svojih dijakov.

V Ameriki so statistično ugotovili, da je bil razpis slehernega natečaja donosen za tiste, ki so ga razpisali.

Zrak kot surovina

Govorimo, da ta ali oni živi le od zraka. Ta prislovica pa dandanes ni več primerna, ko je tudi zrak postal dragocena surovina.

Zrak sestoji iz dušika in kisika. Vsebuje tudi nekaj ogljikovega oksida, iz katerega izdelujejo takozvani suhi led za umetno hlajenje. Dandanes lahko tehnika spreminja zrak v tekočino. Ta tekočina ostane ohranjena le v posebnih Dewarovih posodah, ki imajo dvojne stene. To so neke vrste termovke.

Kisik in dušik postanejo tekoča ob različno nizkih temperaturah. Zato je treba predvsem razdeliti spojino kisika in dušika. To dosežemo s prav posebno destilacijo. Po tej destilaciji izločajo tudi iz nafte bencin, petrolej itd. Pri destilaciji pridobijo še druge dragocene pline: helij, argon, kripton, neon in xenon.

Vsi plini, ki sestavljajo naše ozračje, imajo praktično vrednost. Posebno veliko vrednost ima kisik, ki ga uporabljajo pri varjenju, da povečajo plamen acetilena. Bombe s stisnjenim kisikom imajo tudi vseh boljših bolnišnicah in sanatorijih, kjer oživljajo s kisikom ponesrečence ali pa ga uporabljajo pri zdravljenju pljučnih bolezni. Kisik uporabljajo tudi v podmornicah, nadalje potrebujejo stisnjeni kisik gasilci itd. Brez aparatov za helij bi se ne mogli dvigati letalci v večje višine in tudi hribolazci bi ne dosegli visokih vrhov.

Brez kisika bi ne bilo življenja na zemlji. Kisik se zelo lahko veže s drugimi elementi. To je tudi njegova slaba stran: primer javnega železa. Rjavenje železa se imenuje v kemiji oksidiranje.

Že samo ime dušik nam pove, da je to

dušljiv plin. Ta plin se ne spaja tako lahko s drugimi plini kakor kisik. Iz dušika v zraku pridobivajo dandanes z modernimi metodami dušikovo kislino. Dušik pridobivajo iz zraka s pritiskom, visoko temperaturo in s katalizatorjem dosežejo, da se zveže s vodikom iz koksovih plinov. Omeniti je treba, da največja sestavina smodnika vsebuje mnogo dušika. Dušik ima zlasti veliko vrednost, ker iz njega izdelujejo umetna gnojila.

Tudi neznatnih ostankov, dragocenih plinov, ki sestavljajo zrak razen kisika in dušika se poslužujejo v tehniki. Tako poznamo n. pr. neoneve žarnice, ki jih uporabljajo prevešev v svetlobni reklam. Plin helij je posebno važen za zrakoplove, ker je mnogo lažji kakor zrak in ima prednost pred vodikom in svetilnim plinom, ker je nevnetljiv, toda v zraku ga je tako malo, da je pridobivanje za zrakoplove zelo drago. Zato ga uporabljajo za zrakoplove predvsem v Zedinjenih državah, kjer ga pridobivajo na mnogih mestih kot zemeljski plin.

Dandanes je že nešteto velikih tovarn, ki uporabljajo zrak kot surovino in ki zaposlujejo nešteto delavcev. Zato lahko trdimo, da živi dandanes že mnogo ljudi v pravem pomenu besede od zraka. Ne le, da si služijo kruh v tovarnah za umetno gnojilo, pač pa zato ker zaradi gnojenja z dušikovimi gnojili zraste mnogo več kruha kakor bi ga sicer.

Tramvaj ima budočnost

V dobi, ko so v nekaterih mestih razpravljali, ali bi odpravili tramvaj in ga nadomestili bodisi s podzemsko cestno železnico ali z avtobusi, so se nekateri prometni strokovnjaki oglašali z zahtevom, da bi bilo treba tramvaj povsem odpraviti, kjerkoli je mogoče. Toda med sedanjim vojno se je jasno pokazalo, da je bila ta zahteva pretirana, in zagovorniki tramvaja so dobili zadostno število podpornikov nemškega prometnega ministrstva generalmajor Schell je nedavno objavil zanimiv članek o prometu v velenostih. V njem trdi, da je povsem nesmiselno računati za odpravo tramvaja v velikih mestih. Vprašuje se, kako naj bi uredili promet brez tramvaja v času, ko primanjkuje pogonskih sredstev za motorna vozila in ko ni pnevmatik. Le kratkovidni ljudje lahko pridejo na misel, da je treba tramvaj odpraviti. Tudi v mirni dobi bo tramvaj imel svoj pomen. Upoštevati je treba, da so lani prepeljali v Nemčiji s tramvajem pet milijard potnikov. To pač najbolje dokazuje, kako važno prometno sredstvo je dandanes tramvaj.

V resnici pa tramvaj ne more opraviti

istega dela kakor podzemeljske železnice. Tako na pr. lahko berlinska podzemna železnica prepelje v eni uri na eni progi 40 do 60 tisoč ljudi, medtem ko se prepelje s tramvajem v eni uri le največ 20.000, z omnibusom pa 12.000 potnikov. Toda tramvaj ima prednost, ker je najcenejši in v tem pogledu ne more z njim konkurirati nobeno drugo prometno sredstvo.

Glasilo velike delovne skupnosti

Kranjska industrijska družba na Jesenih je četrto leto izdala »Tovarniški vestnik«, ki izhaja vsaki 14 dni. Vestnik prinaša razne strokovne članke in razprave, ki jih prispevajo obratni ravnatelji, obratovodje, teh. uradniki in delavci. Vsebinska lista je vedno zanimiva, aktualna in poučna. Pestrost lista poživlja krasne slike naših krajev in zgodovinskih stavb, obratnih naprav, nekdanjih gospodarjev nameščenecv in delavcev, ki so dali podjetju prve temelje in preživeli vsa razdobja njegovega velikega razvoja. Večino objavljenih slik je napravil naš fotograf-umetnik gospod Slavko Smolej. V zadnjih številkah je bilo objavljenih tudi nekaj umetniških slik akademskega slikarja g. Božidarja Jakca in nekaj lepih portretov, ki jih je napravil naš slikar-samouk g. France Kreuer iz Slov. Javornika. Uredništvo lista polaga veliko pozornost pasivni obrambi pred napadi iz zraka. Objavilo je daljše strokovne razprave znanih strokovnjakov na polju zaščitne obrambe. Zelo poučne in zanimive so razprave, kako naj se pazi, da bi čim manj nezgod. Številne slike nam kažejo rosamezne primere in slučaje, kako bi se nevarne lahko omejele na minimum, če bi človek bolj pazil in če bi ne bilo nesrečnih naključij. Zelo zanimivi in pestri sta številki 13 in 14. Tovarniškega vestnika. V številki 13 so objavljene slike narodnih noš iz naših in tujih krajev. Pisatelj in dramatik g. Jaka Spicar je prispeval lep in zanimiv članek: »Nekaj o narodnih nošah«, v katerem piše o pomenu in lepoti slovanških narodnih noš ter slovanških šerah in objavi Obratovodja g. inž. Karla Orosza je prispeval niz strokovnih člankov nad naslovom »Varjenje« V W. članek »Obramba pred napadi iz zraka«. G. V. na članek: »Pomenba h kulturnemu življenju Jesenic«, ki deloma uravnava kritično pasivno zadržanje izobražencev v posledici kulturnega dela. Objavljenih je tudi več drugih aktualnih prispevkov, člankov in razprav, raznega drobnega in objavi. List prejemajo vsi nameščenci in delavci brezplačno. Tovarniški vestnik ureljajo gospod Avgust Kuhar, tehnični uradnik KID.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRAJNO OUNDALCIJO
s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah. Vam napravi najnovejšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Meriak«. Sv. Petra c. 76. 1373

Postužite se malih oglasov v

»Slov. Narodu«
ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14
Izvrstna

BAR HOTELA TROHA
Bled
odprt. Provratna glasba. Pri-
maš Djordje. 1703

ZNACAJ IN USODO
vam povem, ako pošljete lastnorodno spisane rojstne podatke in 6 din v znakah za odgovor. Franja Polanec Logarjeva, Medno 44, p. št. Vid nad Ljubljano. 1700

KLIŠEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medicinski dobite najceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/1

HRANILNO KNJIZICO
Ljubljanske kreditne banke za znesek 150.000 din prodam. Posredovalci niso izključeni. Ponudbe pošljite na N. M., pošta Slivnica pri Mariboru. 1702

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POZOR!
Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Klavžer. Vošnjakova 4. 1594

TEMNO MOŠKO OBLEKO
dobro ohranjeno kupim. Kačič. Wolfsova 12. 1699

KUPIM
kratek klavir (Stuzfliegel) Stingl, Bösendorfer ali Steinböck. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro »Tako gotovina«. 1704

SLUŽBE
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRGOVSKEGA VAJENCA
krepkega sprejema. Ponudbe s priloženimi sliko na Norb. Zanier & sin, Sv. Pavel pri Preboldu. 1701

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVAJA VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTO IN NAJFINJEJŠE

„NAŠ VAL“

Sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana — Kraljeva ulica 5.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Potem so pa zadoneli požorni akordi, glasovi pokore in izbruhi božjega gneva, toda vsa tu zbrana bitja niso bila ganjena, razen po glasovih, v katerih je plakalo obžalovanje, da je treba tako hitro oditi in izginiti.

V tišini se je nekdo rahlo dotaknil rame prince de Villingena.

— Oprostite, gospod... če se ne motim, poznate to rodbino. Kdo je tista dama z žalnim pajčolanom, ki kleči ves čas spredaj pri ženskah?

Tam je res klečala v žalno obleko in pajčolan zavita ženska postava. Bila je zastrta tako, da je bila splošna radovednost razočarana, ko je stopala iz svoje kočije v cerkev.

— To je gospodična de Valcor, — je odgovoril vprašani mož.

— Hči markiza in markize?

— Da!

— Eni pravijo, da je zelo lepa.

Princ de Vilingen se je obrnil.

Zapeli so zvončki.

Ženske so vse poklekile, moški so pa stali in sklonili glave.

Nekateri so molili z rožnimi vencami v rokah.

Ze po teh podrobnostih se je dalo ugotoviti, da pripada večina katoliškemu in nazadnjaškemu plemstvu.

Razvijajoč naprej misel, ki mu jo je bil zašepetal malo prej njegov spremljevalec, je dejal princ de Villingen tiho:

— Kako nesmiselno je trditi: ta mož je pravi vrag. Imel sem ga na samem rezilu svojega rapirja in če bi bil hotel...

— Bi bili prebodo njegovo telo, ki je morda iz mesa in krvi, — je odgovoril Escaldas zelo tiho. Toda njegova duša je peklenska. Pomislite, da me je obdolžil ponarejanja pisma, pisanega na papir, ki je bil izdelan pred osemnajstimi meseci, čeprav sem videl to ismo in ga držal v rokah pred štirimi leti in čeprav mi ga je izročila priča, ki ga je poznala skozi 20 let. In to je bilo isto pismo... Dotična priča je pa umrla skrivnostne smrti. In potem hočete trditi, da ni posegel sam vrag v to proketo afero!

Pri zadnjem, živahnem izgovorjenem stavku, je postal glas nekoliko močnejši. In v bližini stoječi ljudje so zopet protestirali. Čudilo so se, kako se moreta neznanca v cerkvi med pogrebniimi obredi pripraviti.

Duhovnik se je slednjič priklonil desno in levo ter pozval z nemo mimiko rodbinske člane, naj slede pogrebniim obredom.

Renaud de Valcor je vzel krpilo in napravil z njim v zraku križ pred kupom rož, v katerih se je skrivaj katafalk, potem je pa izročil krpilo svoji hčeri.

Micheline ga je dvignila z roko, ki ji je malone omahnila. Pod njenim žalnim pajčolanom ni bilo mogoče opaziti solz, toda vse njeno prženo in sloko telo se je stresalo v krčevitem ihtenju.

Po cerkvenih obredih sta se princ de Villingen in njegov spremljevalec požurila proti izhodu. Pred cerkvenimi vrati je stala mlada žena, ki se ni upala vstopiti v cerkev, ki je pa požirala z očmi in ušesi vse, kar se je razlegalo iz nje.

Bila je mlada delavka z otročičkom v naročju, delavka, ki je bila malo prej opozorila v ulici de Bac nase pozornost radovednežev.

Gilbert de Villingen jo je opazil. Zadržel je, nekaj časa je okleval, potem je pa namršil obrvi in stopil k nji.

— Bertranda, kaj počenjaš tu? — jo je vprašal z osornim glasom.

Dekle je prebledelo, ni se pa ganilo. Samo svoje velike jasne oči, žarečih zenic je dvignilo k njemu.

— Kaj počenjam tu, Gilbert? Kaj vas pa to briga. Ali sem vam še kaj? In ali vam je še kaj ta otrok... najin otrok?

— Kaj, škandal hočete povzročiti! — je vzkliknil princ.

— Ne, ne, ne bojte se tega, — je odgovorila delavka. In njen prijazni glas je postal še bolj za-

molkel. Dostojanstveno je stopila nekaj korakov nazaj.

— Pojdi! Govoril bi rad s teboj dve, tri besede, — je dejal princ manj osorno in pripomnil je:

— Escaldas, pojdit z menoj.

S temi besedami se je princ zopet obrnil k svojemu spremljevalcu eksotične zunanosti in okornih kretenj.

Vsi trije so se ločili od množice iz cerkve prihajajočih pogrebcev. Ko so bili že tako daleč, da jih ljudje niso mogli slišati, je dejal Gilbert dekletu, ki ga je bil nazval Bertranda:

— Končno se moraš odločiti. Ali si ali nisi na strani mojih sovražnikov?

— Na strani vaših sovražnikov!

— Da! Sit sem že tega, da te vidim večkrat kot živ očiček vesti. Prva tvoja beseda malo prej je bila obdolžitev. Na kaj se pritožuješ? Ne zapustim te in tudi tvojega otroka ne zapustim, če se odpoveš svoji objestnosti. Sicer pa nisem jaz tisti, ki bi ti mogel pripraviti srečno življenje. Jaz preživljam pravi pekel. Čeprav imam naslov prince, čeprav znam uglašeno nastopati, sem po svojih gmotnih razmerah globoko pod teboj, uboga moja Bertranda.

Trpkost teh besed, nadih nežnosti, v kateri je zadržel njegov glas, je ganil ljubče deklino srce. — Gilbert, če trpite, zakaj ne pridete k nama?

Malo ljubezni, to je vse, kar zahtevam od vas, da bi bila srečna, moj mali Claudius in jaz.

Izgnanila je roko proti otroku, ki je obrnil svojo nežno glavo k nji.